

Dobrovolnictví v hlavním městě Praze

praha.eu

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

DOBROVOLNICTVÍ V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE

**Zpráva a doporučení pro další rozvoj
dobrovolnictví v hl. m. Praze**

Pavel Mareš

předseda Výboru ZHMP pro rodinnou politiku
a sociální oblast a zmocněnec ZHMP pro oblast
dobrovolnictví

Obsah

Pár čísel pro ty, kdo snad o dobrovolnictví pochybují	5
To, co se do statistik nepropíše, aneb Autentické příběhy z Regionálního dobrovolnického centra Praha	6
Anotace pro ty, kdo budou tuto zprávu číst ve zrychleném tempu.....	10
Úvodní slovo autora.....	13

1. Kontext, metodologie 17

2. Dobrovolnictví v hl. m. Praze - základní přehled..... 19

2.1 Formy dobrovolnictví.....	20
2.2 Dobrovolnictví v číslech – národní kontext	21
2.3 Dobrovolnictví podle oblastí působnosti města.....	24

3. Výstupy dotazníkového šetření 27

3.1 Struktura respondentů	28
3.2 Dobrovolníci – počty a profil.....	28
3.3 Výkony dobrovolnictví.....	29
3.4 Koordinace a profesionalizace	30
3.5 Financování a stabilita organizací	30
3.6 Spolupráce s městskými částmi.....	31
3.7 Bariéry a neuspokojená poptávka.....	32
3.8 Doporučení vzešlá z průzkumu	33

4. Aktéři..... 35

4.1 RDMP – Rada dětí a mládeže.....	36
4.2 Regionální dobrovolnické centrum hl. m. Prahy (RDC Praha) – partner pro rozvoj dobrovolnictví v hlavním městě	41
4.3 Městská knihovna v Praze.....	46

5. Systémové podmínky a financování 49

5.1 Program podpory využití volného času dětí a mládeže HMP	50
5.2 Financování z odboru sociálních věcí a zdravotnictví – dobrovolnictví v Programu v oblasti rodinné politiky (OSZ MHMP)	58
5.3 Státní zdroje financování dobrovolnictví	62

6. Závěry a doporučení 65

6.1 Doporučení zmocněnce ZHMP pro oblast dobrovolnictví pro hl. m. Prahu.....	66
6.2 Doporučení zmocněnce ZHMP pro oblast dobrovolnictví pro městské části	67

K informačnímu tisku Z-14256 „DOBROVOLNICTVÍ V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE: Zpráva a doporučení pro další rozvoj dobrovolnictví v hl. m. Praze“, který prošel Zastupitelstvem hl. m. Prahy dne 10. září 2026, se na žádost autora vyjádřila Mgr. Lenka Němcová, ředitelka odboru školství, mládeže a sportu Magistrátu hl. m. Prahy, Vnitřním sdělením, číslo jednací MHMP 845453/2026.

Grafická úprava a sazba: TWDC Prague s.r.o.

Korektury: Nula Mula

Cover photo: © Komunitní centrum Petrklíč, z. s.

Tisk: Ovision CZ a.s.

Vydal: Odbor médií a marketingu Magistrátu hl. m. Prahy v nákladu 200 výtisků

Praha, 2026

6.3 Doporučení ředitelky Regionálního dobrovolnického centra Praha pro další
rozvoj dobrovolnictví v Praze.....68

PŘÍLOHY71

Příloha 1: Použité zdroje a podklady..... 72

Příloha 2: ČSÚ: Dobrovolnictví v hl. m. Praze.....74

Pár čísel pro ty, kdo snad o dobrovolnictví pochybují

Zjistili jsme, kolik práce dobrovolníci v Praze odvedou a co všechno díky nim vzniká. Popsali jsme, jak jsou dobrovolnické organizace financovány, co jim chybí a co je ohrožuje. Mapujeme, v čem potřebují nejvíce podpořit.

A zde jsou ta nejzajímavější čísla:

Podle Českého statistického úřadu se v 2. polovině roku 2023 věnovalo 25 % obyvatel Prahy nad 15 let (celkem 261 100 osob) nějaké dobrovolnické činnosti.

Přesněji: je to přes 100 000 mužů a přes 150 000 žen. Praha tak převyšuje celostátní průměr 19,2 %.

Střešní organizace v oblasti dobrovolnictví (Rada dětí a mládeže hl. m. Prahy a Regionální dobrovolnické centrum Letokruh) podle našich zjištění evidují zhruba 27 000 dobrovolníků působících v rámci více než 100 dobrovolnických organizací působících v hlavním městě. Ostatní dobrovolníci pak působí mimo formalizované struktury.

Do šetření v rámci této zprávy vstoupilo 72 pražských dobrovolnických organizací a organizačních jednotek, což činí v úhrnu 12 800 dobrovolníků. Práce jen těchto lidí zahrnutých do našeho vzorku znamená:

570 500	29 600	26 200	19 500
hodin dobrovolnické práce za 1 rok. Kdybychom tuto práci museli zaplatit, stála by nás 134 milionů Kč.	děti a mladých lidí, kteří díky dobrovolníkům mají možnost účastnit se pravidelných či jednorázových aktivit.	klientů ve speciálních akreditovaných dobrovolnických programech podle zákona o dobrovolnictví.	dalších osob, jimž pražští dobrovolníci pomohli neformálně.

Z údajů 60 organizací, které uvedly věkové složení, vyplývá, že 71 % jejich členů je mladších 30 let.

To, co se do statistik nepropíše, aneb Autentické příběhy z Regionálního dobrovolnického centra Praha

Síť organizací spolupracujících s Regionálním dobrovolnickým centrem (RDC) Praha představuje pestrou škálu dobrovolnických programů zaměřených na podporu dětí, seniorů, osob se zdravotním postižením, lidí bez domova i dalších skupin obyvatel. Přestože se jednotlivé programy svým zaměřením liší, spojuje je společný cíl: prostřednictvím dobrovolnictví posilovat mezilidské vztahy, podporovat sociální soudržnost a zvyšovat kvalitu života obyvatel hlavního města. Následující příklady dobré praxe ilustrují konkrétní dopady dobrovolnické činnosti v různých oblastech. Ukazují, jak významnou roli sehrávají dobrovolníci i organizace, které jejich činnost profesionálně koordinují.

Pozn.: Jména v uvedených příbězích byla změněna.

Obyčejně neobyčejné odpoledne

POHODA, z. ú.

Zaostřeno na: lidi s mentálním postižením a otevírání dveří do společnosti

Pro člověka s mentálním nebo kombinovaným znevýhodněním může být cesta na výstavu, do kavárny nebo na minigolf velkým dobrodružstvím. Dobrovolníci v POHODĚ nejsou jen pomocníci – stávají se průvodci běžným životem. Trpělivě naslouchají, podporují při čtení a psaní, hrají společenské hry, a hlavně vytvářejí vztahy založené na důvěře. Díky nim lidé vystupují z každodenní rutiny, posilují své sebevědomí a nejsou sami. Dobrovolnictví zde neobohacuje jen volný čas – otevírá dveře do společnosti.

Dospělý, který zůstává

Letní dům, z. ú.

Zaostřeno na: děti z dětských domovů a vztahy naplněné důvěrou

Děti z dětských domovů často nezažily bezpečný a stabilní vztah s dospělým. Dobrovolníci Letního domu s nimi vaří, sportují, tvoří nebo se učí. V těchto zdánlivě obyčejných chvílích vzniká důvěra. Dítě zjišťuje, že existuje někdo, kdo ho bere vážně, podporuje ho a zůstává po jeho boku i tehdy, když se něco nedaří. Taková zkušenost může změnit pohled dítěte na sebe sama i na svět.

Káva, která může zachránit život

Armáda spásy, z. s.

Zaostřeno na: lidi bez domova, jejich doprovázení a zdravotní ošetření

V zimních večerech vyrazili dobrovolníci do ulic Prahy za lidmi bez domova. Někdy všechno začalo hrnkem horké kávy a krátkým rozhovorem. Jindy bylo potřeba přivolat pomoc, doprovodit člověka do noclehárny nebo zajistit lékařské ošetření. Vedle praktické pomoci nabízeli i něco, co nelze nahradit – lidský zájem. Právě vědomí, že si někdo všiml a zastavil se, bývá prvním krokem k další pomoci.

Aby život zůstal životem

Okamžik, z. ú.

Zaostřeno na: lidi se ztrátou zraku a zachování aktivního života

Pan N. se postupně smířoval se ztrátou zraku. Nejvíce se bál, že přijde o svůj aktivní život. Dva dobrovolníci mu ale pomohli zachovat to, co měl rád – výlety, sport i setkávání s lidmi. Nevrátili mu zrak, ale pomohli mu neztratit radost ze života.

V pátek nejím sám

Nesedím sousedím, z. s.

Zaostřeno na: seniory v komunitě

Každý pátek vaří dobrovolníci oběd pro seniory z okolí. Na začátku seděli u stolů lidé, kteří se sotva znali. Dnes se jejich rozhovory těžko přerušují. Scházejí se i mimo společné obědy a komunitní centrum se stalo jejich druhým domovem. Někdy totiž největším darem není jídlo, ale společnost.

Mám svoji vlastní fanynku

Dobré víly dětem, z. s.

Zaostřeno na: děti bez vlastní rodiny a jejich volný čas

„Teta Jana za mnou chodí každý týden,” říká desetiletý Kristián z dětského domova. Společně chodí na fotbal a Jana mu fandí při každém zápase. „Říká, že jednou budu jako Messi. A já jí trochu věřím.” Pro dítě vyrůstající bez vlastní rodiny znamená pravidelná přítomnost dobrovolníka mnohem víc než volnočasovou aktivitu – znamená jistotu, že na něj někdo myslí.

Čas, který nelze koupit

Sue Ryder, z. ú.

Zaostřeno na: čas věnovaný seniorům

Dobrovolníci doprovázejí klienty na výlety, vánoční trhy nebo pomáhají při aktivitách v denním centru. Jeden z klientů po návratu z výletu řekl: „Už dlouho jsem nezažil tak hezké odpoledne venku s někým, kdo měl čas si jen povídat.“ Právě čas věnovaný druhému je tím nejcennějším darem.

Nová babička

Maltézská pomoc, o. p. s.

Zaostřeno na: mezigenerační pouta

Mladá maminka začala navštěvovat seniorku spolu se svým malým synem. Seniorka mu připravila poličku s hračkami po svých vnoučatech a mezi nimi vzniklo pouto připomínající vztah babičky a vnuka. Jiná dobrovolnice nepřestala navštěvovat svou klientku ani po její hospitalizaci a byla jí oporou i v nemocnici. Dobrovolnictví někdy vytváří vztahy, které přetrvají i ve chvílích, kdy je nejvíce potřeba.

„Babička Irenka přišla!“

Letokruh, z. ú.

Zaostřeno na: aktivní život po úmrtí partnera

Když paní Ireně před pěti lety zemřel manžel, změnil se jí celý svět. Děti žily daleko a ona nechtěla být tou maminkou, která bude neustále prosit o pomoc. Dny plynuly jeden za druhým a samota byla stále těžší: „Byly dny, kdy jsem ani nevytáhla paty z bytu. Ty myšlenky o vlastní nepotřebnosti bych nepřála nikomu.“

Pak se jí náhodou dostal do rukou časopis s výzvou organizace Letokruh. Hledali seniory, kteří by chodili číst dětem do mateřských škol. Dlouho váhala. Nevěděla, jestli ještě může být někomu prospěšná. Nakonec se ale přihlásila. Dnes každý týden otevírá dveře mateřské školy na Praze 4. Ještě než stačí pozdravit, ozývá se dětský křik: „Babička Irenka přišla!“ Děti se k ní rozběhnou, objímají ji a těší se na pohádky i společně strávený čas. Jejich radost jí každý týden připomíná, že má stále co nabídnout.

Nezůstalo ale jen u školky. Paní Irena začala docházet také do domova pro seniory na Praze 10, kde si s klientkami povídá, čte jim, plete a háčkuje. Přináší jim společnost, kterou sama kdysi tolik postrádala: „Je to zase jiný rozměr a já se konečně cítím plně vytížená, potřebná a spokojená.“

Paní Ireně je dnes 81 let. Když se ohlédne zpět, říká, že se nepřihlásila jen do dobrovolnického programu. Přihlásila se zpátky do života.

Anotace pro ty, kdo budou tuto zprávu číst ve zrychleném tempu

Zpráva mapuje dobrovolnictví na území hl. m. Prahy na základě vlastního online dotazníkového šetření. To probíhalo od 27. listopadu 2025 do 21. dubna 2026 a sbíralo data za rok 2024. Po očištění jsme analyzovali záznamy ze 72 pražských organizací a organizačních jednotek. V analytické části zpráva dále vychází z dat střešních organizací a z rozboru pražských dotačních programů.

Pokud je nám známo, jde o první takto zaměřené šetření na území hlavního města Prahy. Na jeho přípravě se kromě zmocněnce Zastupitelstva hl. m. Prahy pro oblast dobrovolnictví v období 2023–2026 podílely také Rada dětí a mládeže hl. m. Prahy a organizace Letokruh (RDC Praha).

V následujících bodech shrnujeme klíčová zjištění:

Rozsah a hodnota. Sedmdesát dva organizací, které vstoupily do našeho šetření, vykázaly za rok 2024 přibližně 12 800 dobrovolníků a 570 500 odpracovaných hodin. Tento údaj se vztahuje pouze k organizacím zapojeným do šetření – nejde tedy o celkový počet dobrovolníků v hlavním městě.

Podle šetření Českého statistického úřadu se v 2. pololetí r. 2023 v Praze věnovalo dobrovolnictví 261 100 osob starších patnácti let, tedy 25 % této věkové skupiny. Dlouhodobí dobrovolníci tvoří 69 % z vykázaného počtu, odpracovali však 87 % všech hodin. Dobrovolnictví v souboru respondentů tak stojí především na dlouhodobých a koordinovaných vztazích a zasahuje řádově desetitisíce příjemců ročně. Osoby do 30 let tvoří přibližně 71 % členské základny.

Profesionalizace a stabilita. Více než čtvrtina organizací (26 %) výslovně uvedla, že koordinátora dobrovolníků nemá. Z 50 organizací, které hodnotily míru pokrytí provozních a administrativních nákladů, jich 74 % uvedlo, že je podpora nepokrývá nebo spíše nepokrývá.

Financování. Hlavní město Praha podporuje dobrovolnické organizace ze dvou samostatných zdrojů, které mají odlišnou logiku.

Odbor školství, mládeže a sportu MHMP administruje Program podpory využití volného času dětí a mládeže. Program zahrnuje pět opatření zaměřených na provoz kluboven, táborů, jednorázové akce, krátkodobé výjezdy a vzdělávání pracovníků a čerpá z něj 29 ze 72 analyzovaných organizací a organizačních jednotek. Celkový objem programu se dlouhodobě pohybuje okolo 44–46 milionů Kč ročně. Přibližně polovinu uvedené částky tvoří dotace přidělené organizaci „Junák – český skaut“.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MHMP administruje dobrovolnictví v rámci Opatření III. Programu v oblasti rodinné politiky, zaměřeného úžeji na mentoringové, vrstevnické a mezigenerační programy. V roce 2026 bylo v tomto opatření podpořeno sedm programů v celkovém objemu přibližně 7 mil. Kč.

Program podpory volného času dětí a mládeže obecně neumožňuje financovat mzdy a platy (účetního, koordinátora), v některých opatřeních však připouští ostatní osobní náklady (např. u služeb dodaných externími lektory). Program v oblasti rodinné politiky naopak s personálními náklady výslovně počítá. Opatření zaměřené na koordinované dobrovolnické programy však podporuje pouze dílčí část pražského dobrovolnictví, především mentoringové, mezigenerační a další programy související s cíli rodinné politiky. Nejde tedy o systémovou podporu dobrovolnictví jako celku, ale o podporu jen jednoho z jeho segmentů. Pro rozvoj dobrovolnictví napříč oblastmi by byl potřebný samostatný nástroj, který by umožnil financovat zejména koordinaci dobrovolníků, jejich vzdělávání a další organizační zajištění.

Postoje organizací. Součástí dotazníkového šetření byla i participativní část, v níž se organizace vyjadřovaly k podmínkám dotační podpory a k možným systémovým změnám. Pro uznatelnost provozních nákladů spojených s péčí o dobrovolníky (mzda koordinátora, vzdělávání, supervize) se vyslovilo 81 % respondentů. To, aby v Radě hl. m. Prahy byla jasněji stanovena odpovědnost za gesci dobrovolnictví, podporují dvě třetiny respondentů. Jde o postoje zástupců organizací se zkušeností s pražskou podporou, nikoli o reprezentativní stanovisko všech pražských neziskových organizací.

Úvodní slovo autora

Zprávou a návrhem koncepčních opatření pro oblast dobrovolnictví v hl. m. Praze plním úkol, který mi usnesením č. 1/89 ze dne 16. 2. 2023 uložilo Zastupitelstvo hl. m. Prahy.

TEXT SE SNAŽÍ SROZUMITELNĚ, EXAKTNĚ A STRUKTUROVANĚ POPSAT PODOBY DOBROVOLNICTVÍ V PRAZE, především toho soustavného, opakujícího se v krátkodobých i dlouhodobých projektech, akreditovaného i neformálního, a to v různých oblastech, z nichž vyniká dobrovolnická práce s dětmi a mládeží, mezigenerační dobrovolnictví a dobrovolnictví seniorské (ve smyslu „se seniory“ i „pro seniory“). Mým přáním je, aby informace, které jsme shromáždili a které jsou zde v této šíři prezentovány namnoze poprvé, došly sluchu těch, kteří mají upřímnou snahu dobrovolnictví podporovat a posouvat dál, hledat nové cesty, ale také těch, kteří dobrovolnictví zatím podceňují nebo ho vnímají povrchně.

DOBROVOLNICTVÍ JE PESTRÝ A PRŮŘEZOVÝ FENOMÉN. Pro společnost a komunity z této skutečnosti plyne mnoho praktických výhod. Z hlediska popisu potřeb dobrovolníků je to složitější. Politici a úředníci, kteří rozhodují o alokaci finančních prostředků na různé bohuželé aktivity, jsou zvyklí pracovat s jasně vymezenými oblastmi, které jsou jim svěřeny. Dobrovolnictví se však často přísnému škatulkování vzpírá. V této zprávě a koncepčních doporučeních jsme zformulovali to, jak by Hlavní město Praha mohlo v budoucnu pomoc a finanční podporu dobrovolnické infrastruktury zacílit co možná nejefektivnějším způsobem.

PODPORA DOBROVOLNICTVÍ JE ZNAKEM ODPOVĚDNÉHO OBČANSTVÍ A DOBŘE FUNGUJÍCÍ SPOLEČNOSTI. Lokalita, čtvrť, město, komunita, která se umí opřít o dobrovolníky, je připravená zvládat krizové i nenadálé situace. U dobrovolnictví ale nejde jen o nezištnost. Je to i umění organizovat věci logicky a beze zbytku ve prospěch těch, jimž se pomáhá.

DOBROVOLNICTVÍ ZVYŠUJE ODOLNOST SPOLEČNOSTI. Umíme-li nasadit své síly spontánně, bez toho, že nás k tomu vybízí nadřízený, politický představitel atd., pak jsme jako celek silnější. Máme zdravou sebedůvěru, umíme si spravovat své záležitosti samostatně a jen tak nás něco nebo někdo nezaskočí.

SLEDUJEME TRENDY V DOBROVOLNICTVÍ. Zmíním v této souvislosti varovný i nadějný moment. Dobrovolnictví má v Praze tradičně silnou pozici v oblasti volného času mládeže. Z dítěte docházejícího do oddílu se stává adolescent, který vedoucím nejprve pomáhá a posléze v dospělosti se sám vedoucím nezřídka stává. Z osobních rozhovorů s představiteli mládežnických organizací jsem si odnesl poznatek, že kvůli narůstajícím životním nákladům vysokoškoláků ubývají ti, kdo se vedení oddílu mohou pravidelně věnovat i během studia, při výuce během semestru.

Učit se museli takovíto vedoucí i dříve, ale dnes, kdy si mnozí z nich musí vydělat na podstatnou část svého živobytí, nemají už možnost být pravidelně v oddílu. Kontakt s ním úplně neztrácejí, ale ten se stává nepravidelným. Přitom drobná podpora infrastruktury (například vedení účetnictví) by tyto lidi pomohla v systému udržet déle. – Na druhou stranu na území hl. m. Prahy jsou k vidění nové a velmi dobré dobrovolnické programy například v rámci tzv. firemního dobrovolnictví. Stále častější „pátky pro neziskovky“ jsou možná i trochu módní záležitostí, ale bohudíky za ně, protože neziskovky, školy a další organizace takovou výpomoc samozřejmě vítají a umí zorganizovat. Velkou radost můžeme mít i z dobrovolnictví navazujícího na sociální služby. Jmenujme například unikátní program Diakonie ČCE „Následná péče DOBRODUŠ“, kdy dobrovolníci pod dohledem kvalifikovaných osob pečují o lidi s chronickým duševním onemocněním.

DOBROVOLNICTVÍ SKRÝVÁ ZNAČNÝ SOCIÁLNÍ A FINANČNÍ KAPITÁL. Dobrovolnická aktivita má konkrétní cíl a je užitečná. Ten, kdo se osvědčí v organizování větší dobrovolnické aktivity, je posléze ve svém zaměstnání dobrý manažer, který neztrácí sociální inteligenci, neboť ví, kde se jeho manažerská kompetence zrodila. Připomeňme, že v některých sousedních zemích se doložené pravidelné dobrovolnické aktivity počítají jako praxe či stáže do pracovního kurikula. To může být inspirací i pro nás.

TATO ZPRÁVA PŘINÁŠÍ JAKO PRVNÍ KOMPLEXNÍ A STRUKTUROVANÝ POHLED NA DOBROVOLNICTVÍ V HL. M. PRAZE: kolik aktivit kdo a v jaké oblasti dělá, jak Hlavní město Praha a Městské části dobrovolnictví podporují, kdo je subjektem i předmětem dobrovolnických aktivit. Nabízíme také návrhy na vyplnění určitých mezer v systému, které by prospěly komunitám a zároveň šetřily finanční prostředky. V koncepčních doporučeních se dotýkáme i citlivé problematiky financování dobrovolnického zázemí. V některých krajích, například v Pardubickém, je zavedená spolupráce krajské samosprávy, samospráv měst a obcí s rozšířenou působností, podnikatelského sektoru, vysokých škol a neziskových organizací. Projekty jako „Burza filantropie“, z nichž se financuje činnost neziskovek, pomáhají i dobrovolnickým aktivitám.

Výše byl zmíněn jeden z trendů v rámci mládežnického dobrovolnictví. Zde chci vyzdvihnout „opačný pól“, totiž úsilí Regionálního dobrovolnického centra hl. m. Prahy. Aktivity Letokruhu, z. ú., jsou zaměřeny hlavně na seniory. Na jejich práci jsou zajímavá nejen „čísla obslužených“, ale především to, jak si sami senioři vzájemně pomáhají. Pro mnohé seniory není věk brzdou a překážkou, ale příležitostí být užitečným, předávat zkušenosti, stát se druhému přítelem, kamarádem nebo prostě jen blízkým člověkem. Zmiňujeme to hlavně proto, že se stárnutím populace a růstem obyvatelstva v metropoli se logicky rozšiřuje okruh těch, kdo potřebují pomoc, aktivizaci, radu nebo povzbuzení.

DOBROVOLNICTVÍ V HL. M. PRAZE JE TŘEBA DÁT MÍSTO, KTERÉ SI ZASLUHUJE. Doufám, že statistické údaje, analýzy i koncepční doporučení v této zprávě probudí zájem o dobrovolnictví a jeho podporu u politické reprezentace hlavního města,

zainteresované veřejnosti i dalších aktérů. Panoramatický pohled na oblast dobrovolnictví působí zcela jinak, než když se tu a tam dozvíte něco o dílčí aktivitě ve svém okolí. Tato zpráva se může stát i jedním z dílčích podkladů pro koncepci rodinné politiky hl. m. Prahy. Kvalitní data, interakce s těmi, kdo vykonávají dobrovolnickou službu v terénu a v kontaktu s pražskými rodinami, pravdivě popsané příležitosti a hrozby pro dobrovolníky, jsou základem, aby taková koncepce nebyla jen „šustícím papírem“.

PODĚKOVÁNÍ za pomoc při vzniku tohoto materiálu patří členům týmu, s kterými jsem vznik textu opakovaně probíral a průběžně konzultoval. Na prvním místě děkuji kolegyni Jaroslavě Bednářové a opomenout nemohu ani kolegy Aleše Zítu a před ním Martina Bahenského. Text připomínkovali a v mnoha ohledech inspirovali Jakub Fraj, předseda Rady dětí a mládeže hl. m. Prahy, a Jakub Sotl z Kanceláře Rady dětí a mládeže hl. m. Prahy. Za možnost poznávat zblízka a opakovaně seniorské a mezigenerační dobrovolnictví vděčím ředitelce organizace Letokruh paní Kateřině Karbanové. Za podklady a zpětnou vazbu při vytváření dotazníkového šetření děkuji Luboši Čutovi z oddělení volného času magistrátního odboru školství, mládeže a sportu (SML MHMP) a týmu Terezy Eichlerové z oddělení sociálních služeb odboru sociálních věcí a zdravotnictví (OSZ MHMP).

V neposlední řadě ještě jednou a osobně děkuji všem, kdo se v Praze nasazují v dobrovolnickém díle, a přeji jim, aby jejich aktivity druzí oceňovali, nikoli přehlíželi nebo haněli. My politici dělejme pro docenění jejich aktivit vše, co je v našich silách.

*Pavel Mareš
předseda Výboru ZHMP pro rodinnou politiku a sociální oblast
a zmocněnec ZHMP pro oblast dobrovolnictví*

Kontext, metodologie

Zpráva a koncepční doporučení k dobrovolnictví na území hl. m. Prahy navazují na dokument Zpráva o dobrovolnictví v hl. m. Praze z roku 2023, který zpracovala a vydala Rada dětí a mládeže hlavního města Prahy a zaštitil zmocněnec ZHMP pro dobrovolnictví.

Vychází z několika datových zdrojů: z vlastního dotazníkového šetření MHMP mezi dobrovolnickými organizacemi, z dat Rady dětí a mládeže hl. m. Prahy (RDMP), z dat RDC Praha a z celostátních podkladů Ministerstva vnitra ČR (Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030 a statisticko-sociologické šetření ACCENDO realizované v roce 2021; výzkumná zpráva byla vydána v roce 2022).

Vlastní dotazníkové šetření, iniciované zmocněncem ZHMP pro dobrovolnictví, probíhalo formou online formuláře od listopadu 2025 do dubna 2026. Dotazník byl cíleně šířen mezi organizacemi prostřednictvím kontaktů zapojených partnerů. Dotazník vyplnilo celkem 72 organizací a organizačních jednotek a byl členěn podle tří typů dobrovolnické činnosti:

1. DOBROVOLNICTVÍ VE VOLNÉM ČASE DĚTÍ A MLÁDEŽE;

2. AKREDITOVANÉ DOBROVOLNICTVÍ PODLE ZÁKONA Č. 198/2002 SB.;

3. OSTATNÍ DOBROVOLNICKÉ ČINNOSTI.

Organizace vyplňovaly pouze části dotazníku týkající se typů dobrovolnické činnosti, které vykonávají, a u každého typu uváděly počty dobrovolníků, odpracované hodiny a počty příjemců pomoci. Součástí byla i participativní část zjišťující postoje organizací k podmínkám dotační podpory.

Při výpočtu počtů dobrovolníků, odpracovaných hodin a příjemců pomoci byly slovní odpovědi obsahující jednoznačný číselný údaj nebo odhad převedeny na číselnou hodnotu; u složených odpovědí byl použit součet uvedených dílčích hodnot. Neurčité odpovědi bez spolehlivě určitého počtu nebyly do souhrnných údajů zahrnuty. Podíl věkových skupin byl vypočten z číselně vyplněných hodnot v jednotlivých věkových kategoriích; slovní a neurčité odpovědi do něj zahrnuty nebyly.

Uvedená data vycházejí ze sebehodnocení organizací a u části položek jde o kvalifikované odhady. Souhrnný počet dobrovolníků je součtem údajů uvedených u jednotlivých typů činnosti. Dotazník nezjišťoval, zda se tatáž osoba zapojila do více typů činnosti, proto údaj nelze vykládat jako přesný počet unikátních osob.

Výsledky v kapitole 3 popisují soubor respondentů, nikoli všechny pražské organizace.

Dobrovolnictví v hl. m. Praze – základní přehled

2.1 Formy dobrovolnictví

Dobrovolnictví bývá vymezováno zejména dobrovolností, veřejnou prospěšností a výkonem bez nároku na odměnu. Konkrétní právní režim se odvíjí od povahy činnosti a vztahu mezi dobrovolníkem a organizací. Podle míry formalizace a právního rámce rozlišujeme několik forem.

Akreditované dobrovolnictví se řídí zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, který upravuje pouze jeho vymezenou část – akreditované programy vysílajících organizací a poskytování dotací na ně. Zákon vymezuje dobrovolnickou službu jako činnost vykonávanou v zákonem stanovených oblastech, například pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci, ochranu životního prostředí nebo pomoc při živelních pohromách, bez nároku na odměnu a mimo zaměstnání, podnikání či jiný obdobný vztah.¹ Dobrovolnická činnost mimo režim tohoto zákona nemá jednotnou zvláštní právní úpravu; právní vztahy se posuzují podle povahy činnosti a příslušných obecných či zvláštních předpisů.

Vedle toho existuje neformální a sousedská výpomoc, firemní dobrovolnictví spjaté se společenskou odpovědností firem a rozvíjející se online dobrovolnictví (činnost vykonávaná na dálku, například mentoring či poradenství přes internet, moderování online komunit, překlady nebo administrativní podpora z domova, bez nutnosti osobní přítomnosti u přijímající organizace).

Celostátní Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030 upozorňuje i na nové a hraniční formy: např. odborné dobrovolnictví při mimořádných událostech (povodně, tornádo), dobrovolnictví jako součást studia (v návaznosti na Cenu vévody z Edinburghu) a řadu veřejně prospěšných rolí, které veřejnost i sami aktéři vnímají jako dobrovolnictví, i když formálně nesplňují všechny definiční znaky (táboroví vedoucí, trenéři a cvičitelé, členové neziskových organizací aj.).²

Analyzovaný soubor organizací tuto pestrost potvrzuje. Organizace vykazovaly tři typy dobrovolnické činnosti:

1. VOLNÝ ČAS DĚTÍ A MLÁDEŽE,
2. AKREDITOVANÉ DOBROVOLNICTVÍ,
3. OSTATNÍ DOBROVOLNICKÉ AKTIVITY.

1 Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, § 1–2.

2 MINISTERSTVO VNITRA ČR. Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025, s. 10.

2.2 Dobrovolnictví v číslech – národní kontext

Podle Satelitního účtu neziskových institucí Českého statistického úřadu (SÚNI) odpracovali dobrovolníci v roce 2024 v českém neziskovém sektoru 36,1 mil. hodin v hodnotě 8,48 mld. Kč.³

ČSÚ vyčísluje hodnotu dobrovolnické práce jako součin odpracovaných hodin a oceňovací sazby vycházející z mediánu hrubé hodinové mzdy v Informačním systému o průměrném výdělku (ISPV). Z publikovaných údajů za rok 2024 vychází sazba přibližně 234,8 Kč za hodinu. SÚNI eviduje dobrovolnictví tak, jak je vykazují neziskové organizace, a zahrnuje pouze práci pro neziskové instituce. Mimo tento údaj zůstává například neformální sousedská a komunitní pomoc; dobrovolnictví ve zdravotnictví je vykazováno v samostatném resortním systému.

Data ze Satelitního účtu jsou publikována souhrnně za celou Českou republiku bez rozčlenění podle krajů. Pro samotné dobrovolnictví však Český statistický úřad zpracoval údaje za hlavní město Prahu samostatně.

Podle těchto údajů se dobrovolnictví v Praze věnuje 261 100 osob starších 15 let. Míra dobrovolnictví tak dosahuje 25,0 %, což je o 5,8 procentního bodu více než celostátních 19,2 %. Praha tedy celorepublikový průměr v zapojení do dobrovolnictví převyšuje. Ženy se dobrovolnictví věnují výrazně častěji než muži – 151 700 oproti 109 500 osobám, tedy 29,0 % oproti 21,1 %. Zapojení je přitom rovnoměrné napříč věkem: nejvyšší míru vykazují lidé ve věku 45–64 let (27,2 %) a 25–44 let (27,1 %), u osob ve věku 65–74 let činí 24,9 % a u mladých do 24 let 20,4 %. Pro srovnání, starší pražský odhad z roku 2023 vycházel z podílu přibližně 5 % populace, tedy zhruba 68 000 osob; nová data ukazují několikanásobně vyšší hodnotu, protože pracují s jinou metodikou i vymezením dobrovolnictví.⁴

Pražská data zároveň ukazují, jak dobrovolnictví probíhá. Většina se odehrává mimo organizace: neorganizovaně pomáhá 152 500 osob, tedy 58 % dobrovolníků. Nejčastěji jde o pomoc, kterou člověk poskytuje sám za sebe (82 000 osob), nebo přímo osobě, které pomáhá (41 000 osob). Prostřednictvím organizací působí 108 700 dobrovolníků, z toho 63 600 přes neziskové, charitativní a církevní organizace nebo spolky a 25 000 přes státní a obecní organizace.⁵

3 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Hodnota dobrovolnické práce se opět zvýšila. Statistika & My, 15. 4. 2026; dále Satelitní účet neziskových institucí, výsledky za rok 2024, tabulka Dobrovolná práce. Nestránkovaný elektronický zdroj, cit. 17. 8. 2026.

4 RADA DĚTÍ A MLÁDEŽE HL. M. PRAHY. Zpráva o dobrovolnictví na území HMP za rok 2023. Praha: RDMP, 2023, s. 17.

5 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Dobrovolnictví v hl. m. Praze: přehledové tabulky za rok 2023. Zakázkové zpracování pro Magistrát hl. m. Prahy, 2026. Tabulky tvoří samostatnou přílohu této zprávy. Údaje nižší než 3 000 osob mají podle ČSÚ nízkou spolehlivost.

Rovněž frekvence zapojení je spíše nárazová. Nepravidelně pomáhá 180 100 osob, tedy 69 % dobrovolníků; pravidelně alespoň jednou měsíčně jich je 81 000, z toho každý týden 45 300.

Podle oblasti činnosti je v Praze nejsilnější sociální péče (78 000 osob, 30 % dobrovolníků), následovaná životním prostředím a péčí o zvířata (57 400 osob, 22 %) a rozvojem obce a místních komunit (41 600 osob, 16 %). Vzdělávání a mimoškolní činnost, na kterou míří hlavní pražský dotační program, uvádí 28 300 osob (11 %). Toto rozložení je významné pro posouzení tematického pokrytí podpory, kterému se věnuje kapitola 6.

Přibližně 12 800 dobrovolníků vykázaných v této zprávě nelze chápat jako celkový počet dobrovolníků v Praze. Údaj popisuje pouze organizace zapojené do dotazníkového šetření, a navíc nemusí představovat unikátní osoby.

Dlužno zdůraznit, že zásadní systémovou slabinou České republiky zůstává, že u nás neexistuje jednotné vykazování dobrovolníků a jejich činnosti napříč obory, což ztěžuje srovnání i cílenou podporu.

Podrobnější údaje SÚNI za rok 2023 ukazují profil dobrovolníků v neziskovém sektoru. Přes polovinu (54 %) je aktivních přímo ve spolcích a další více než třetina (38 %) v pobočných spolcích. Nejvíce hodin připadá na sportovní organizace (22 %) a dobrovolné hasiče (13 %). Podle pravidelnosti zapojení pracuje pro neziskové instituce pravidelně 35 % dobrovolníků, nepravidelně 51 % a jednorázově 14 %. Téměř 62 % odpracovaných hodin připadá na práci administrativní, provozní nebo řemeslnou a 21 % na práci řídicí a odbornou, například na právní poradenství nebo vedení účetnictví.⁶

Reprezentativní statisticko-sociologické šetření ACCENDO, realizované v roce 2021 na vzorku 3321 osob a publikované v roce 2022, ukázalo, že osobní zkušenost s dobrovolnictvím deklaruje 23 % populace. Povědomí o dobrovolnictví je vysoké – slyšelo o něm 89 % lidí, po přečtení definice pak 97 %. Reálný potenciál zapojení nových dobrovolníků se odhaduje na 10–14 % populace a ochota věnovat se dobrovolnictví více se týká přibližně 40 % stávajících dobrovolníků. Hlavními bariérami jsou nedostatek volného času, pracovní vytíženost včetně péče o rodinu a zdravotní důvody. Část respondentů uvedla také to, že nedostala žádnou nabídku (13 %) nebo neví, kde začít (11 %); tyto bariéry může pomoci omezit lepší propagace a koordinace.

Nejsilnějším informačním kanálem o dobrovolnictví jsou podle šetření přátelé a rodina (49 %), následované neziskovými organizacemi (25 %) a radnicemi obcí a měst (22 %); regionální dobrovolnická centra jsou zatím kanálem jen okrajovým (3 %). To podtrhuje prostor pro koordinovanou propagaci, na kterou cílí i pražská zjištění (srov. kap. 3).⁷

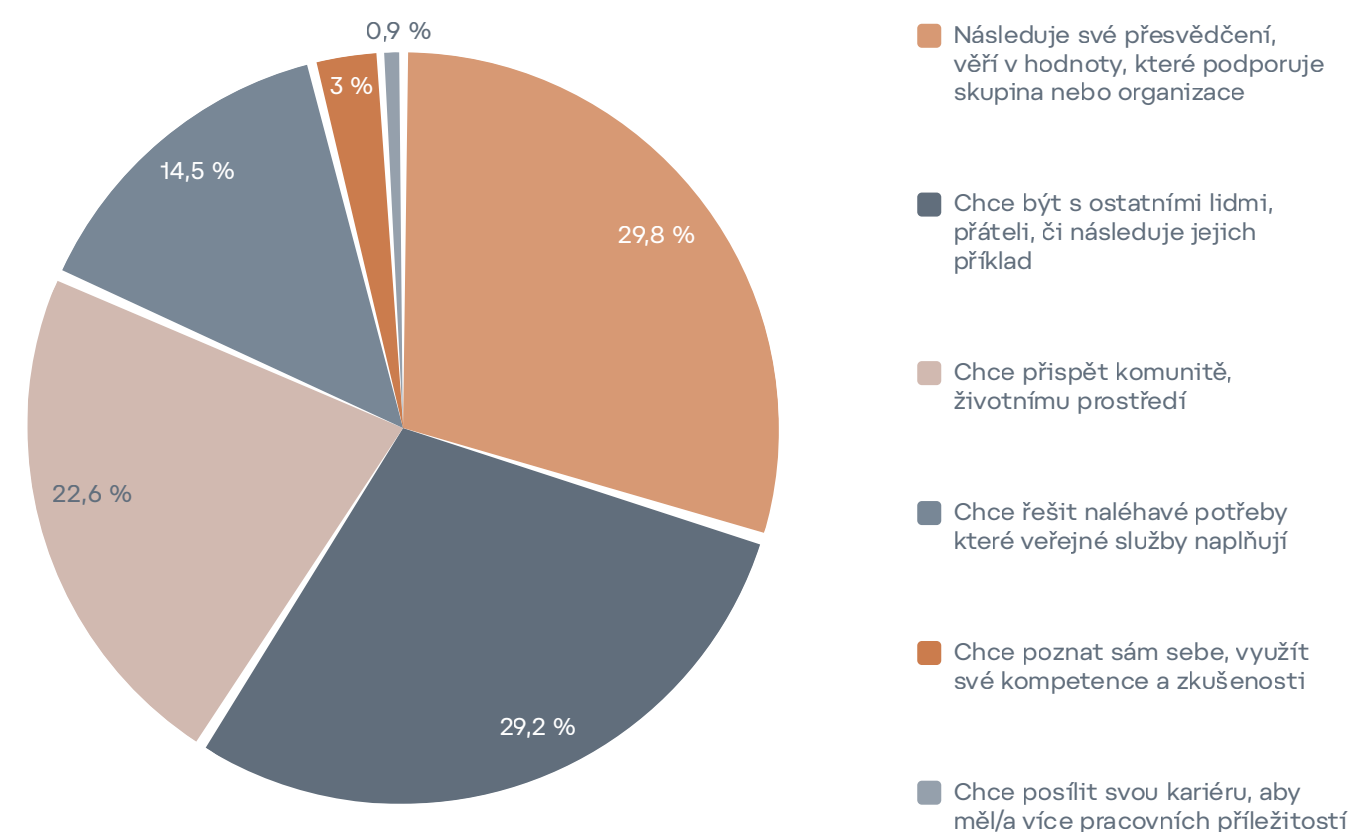
6 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Satelitní účet neziskových institucí, výsledky za rok 2023, tabulky o dobrovolné práci podle právní formy, činnosti, pravidelnosti a typu vykonávané práce. Nestránkovaný elektronický zdroj, cit. 17. 8. 2026.

7 HRUŠKA, Lubor; HAMANOVÁ, Jana a kol. Statisticko-sociologické šetření v oblasti dobrovolnictví. ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, 2022, s. 8, 19–20, 32–33, 40, 66 a 69.

Proč lidé dobrovolničí, zjišťovalo šetření pouze na celostátní úrovni; pražská data k této otázce k dispozici nejsou. Nejčastějším důvodem je hodnotové přesvědčení – 29,8 % dobrovolníků uvádí, že následuje své přesvědčení a věří v hodnoty, které daná skupina nebo organizace podporuje. Prakticky stejně silný je motiv sociální: 29,2 % chce být s ostatními lidmi a s přáteli nebo následuje jejich příklad. Přispět komunitě a životnímu prostředí chce 22,6 % dobrovolníků a 14,5 % reaguje na naléhavé potřeby, které veřejné služby nepokrývají. Osobní rozvoj (3,0 %) a posílení kariéry (0,9 %) hrají roli jen okrajovou.

Toto rozložení má praktický význam pro nábor dobrovolníků. Lidé se zapojují především z přesvědčení a kvůli lidem kolem sebe, nikoli kvůli tomu, co jim dobrovolnictví přinese. Odpovídá tomu i zjištění z vlastního šetření, podle něž organizace nejčastěji získávají nové dobrovolníky prostřednictvím stávajících dobrovolníků a jejich okolí.

Hlavní důvod dobrovolnictví (v %)

2.3 Dobrovolnictví podle oblastí působnosti města

Dobrovolnictví není samostatnou politikou, ale prostupuje téměř všemi oblastmi působnosti hlavního města. Následující přehled je členěn podle gesčních oblastí a uvádí konkrétní příklady organizací a činností, v nichž se dobrovolníci v Praze zapojují.

VOLNÝ ČAS DĚTÍ A MLÁDEŽE. Nejviditelnější a nejlépe zmapovaná oblast. Dobrovolníci zde vedou oddíly, kroužky a tábory. Z pražského Programu podpory využití volného času dětí a mládeže čerpalo v roce 2026 celkem 56 organizací (6 v části schvalované Zastupitelstvem HMP a 50 v části schvalované Radou HMP); největšími jsou Junák – český skaut (kraj Praha), Pražská organizace Pionýra, Městské sdružení hasičů hl. m. Prahy, Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP, KONDOR, Česká tábornická unie a Asociace turistických oddílů mládeže. Program v roce 2026 podpořil pobyt pražských dětí na táborech mimo Prahu v rozsahu 160 604 osobodnů (viz kap. 5.1).⁸

Životní prostředí. Pražské dobrovolnické organizace působí v této oblasti dvojím způsobem. Přímo v Praze pečují o konkrétní lokality po domluvě s odborem ochrany prostředí MHMP – v letech 2024–2025 například Hnutí Brontosaurus koordinovalo vyvěšování ptačích budek na pražských hřbitovech ve spolupráci s Hřbitovy a pohřebními službami hl. m. Prahy, pečují o některé sady a realizuje terénní workshopy pro pražské střední školy. Vedle toho pražští dobrovolníci pravidelně vyjíždějí na víkendové akce mimo Prahu, kde kosí louky, obnovují mokřady a vysekávají nálety na stepních svazích. Environmentální výchovu dětí zajišťují například oddíly Mladých ochránců přírody a Sdružení SRAZ na Toulcově dvoře.

SOCIÁLNÍ OBLAST A RODINNÁ POLITIKA. Dobrovolníci zde pracují pod odbornou koordinací a v dlouhodobém vztahu s klientem. Z Opatření III. Programu v oblasti rodinné politiky bylo v roce 2025 podpořeno sedm programů v objemu 6,52 mil. Kč, které dohromady vykázaly 14 900 dobrovolnických hodin: mentoring ohrožených dětí (HESTIA – Program Pět P, LATA), dobrovolnická práce přímo v rodinách (HoSt Home-Start, Diakonie ČCE), patronství pro mladé dospělé opouštějící dětské domovy (Liga otevřených mužů – Patron) a mezigenerační dobrovolnictví seniorů (Mezi námi, Letokruh); od roku 2026 se přidal Mumraj. Podrobně viz kap. 5.2.

ZDRAVOTNICTVÍ. Pražské fakultní nemocnice provozují vlastní dobrovolnická centra – Fakultní nemocnice v Motole od roku 2004, Všeobecná fakultní nemocnice od roku 2005 a dobrovolnický program má i Fakultní nemocnice Královské Vinohrady. Dobrovolníci docházejí za pacienty jako společníci u lůžka, doprovázejí je, vedou tvůrčí dílny nebo se podílejí na canisterapii. Nenahrazují odborný personál ani rodinu – jejich přínos je psychosociální. Dobrovolnický program funguje dlouhodobě například i v Psychiatrické nemocnici Bohnice: Dobrovolníci se v současné době mohou v rámci nabízeného dobrovolnického programu zapojit do nejrozličnějších činností a aktivit na odděleních nemocnice (zejména na odděleních následné péče a gerontopsychiatrických odděleních), detašovaných odděleních (terapeutické dílny, peer klub, poradny, hipoterapie a jiné) a v technických segmentech nemocnice (socioterapeutická farma, zahradnictví a další). Mohou se také zapojit do jednorázových akcí (např. pomoc s organizováním různých přednášek, výstav, sportovních kulturních aktivit a jiné) či se zapojit do firemního dobrovolnictví. Ve zdravotnictví existuje resortní statistické vykazování dobrovolnických programů prostřednictvím ÚZIS.⁹

BEZPEČNOST A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ. Jednotky sborů dobrovolných hasičů zřizují městské části a jsou základní složkou integrovaného záchranného systému. Vedle výjezdové činnosti sbory vychovávají mladé hasiče a působí preventivně. Dobrovolníci se významně zapojili také při mimořádných událostech, například během pandemie covid-19 a při zvládání uprchlické vlny po invazi na Ukrajinu, včetně provozu Krajského asistenčního centra pomoci Ukrajině.

KULTURA. Dobrovolnictví v kulturních institucích reprezentuje v Praze zejména Městská knihovna v Praze. Dobrovolníci pomáhají na sezónních akcích, vypomáhají s provozem pobočky nebo realizují vlastní program. Vedou doučování, kluby deskových her nebo pomáhají při pořádání akcí. Reflexi a postřehy z této vynikající instituce je třeba brát se vši vážností (více v kap. 4.3).

INTEGRACE A KOMUNITNÍ ŽIVOT. Dobrovolníci působí v mateřských, rodinných a komunitních centrech napříč městskými částmi a v integračních organizacích (InBáze, Centrum pro integraci cizinců). Zvláštním případem je Plast – ukrajinská skautská organizace v ČR, která čerpá z pražského programu volného času a propojuje volnočasové dobrovolnictví s integrací.

8 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Příloha č. 1 k usnesení ZHMP č. 32/28 ze dne 26. 3. 2026 a Příloha č. 1 k usnesení RHMP č. 442 ze dne 9. 3. 2026; vlastní součet příjemců a osobodnů z jednotlivých řádků výsledkových příloh.

9 VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE. Výroční zpráva Centra dobrovolných aktivit VFN v Praze 2025, s. 4–5; FAKULTNÍ NEMOCNICE V MOTOLE. Dobrovolnické centrum, nestránkovaný elektronický zdroj; ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. Roční výkaz E (MZ) 1-01 za rok 2023, oddíl V, s. 3–7.

Výstupy dotazníkového šetření

3.1 Struktura respondentů

Analyzovaný soubor tvoří 72 záznamů pražských organizací a organizačních jednotek. Z hlediska právní formy převažují spolky a pobočné spolky: po sjednocení různých slovních variant jde o 48 subjektů (67 % analyzovaného souboru). Doplnuje je 11 zapsaných ústavů, 8 obecně prospěšných společností, 2 nadace či nadační fondy a 3 příspěvkové organizace HMP.

Z hlediska územního rozsahu působí 39 organizací (54 %) celopražsky (tj. na území pěti a více městských částí), 22 organizací (31 %) je lokálních (tj. jsou činné jen v jedné městské části) a 11 (15 %) zvolilo v dotazníku kategorii nadregionální působnosti. Příslušnost k Radě dětí a mládeže hl. m. Prahy uvedlo 44 organizací (61 %) a spolupráci s RDC Praha 14 organizací (19 %); u vícenásobných odpovědí jsou započteny všechny zvolené sítě. Pět organizací neuvedlo členství v žádné střešní síti.

Podle typu vykonávané činnosti se 47 organizací věnuje dobrovolnictví ve volném čase dětí a mládeže, 22 realizuje akreditované dobrovolnictví podle zákona č. 198/2002 Sb. a 25 vykonává další, neakreditované dobrovolnické činnosti. Organizace mohly uvést více než jeden typ činnosti.

3.2 Dobrovolníci – počty a profil

Typ dobrovolníků	Počet dobrovolníků	Podíl dobrovolníků	Odpracované hodiny	Podíl hodin
Dlouhodobí	přibližně 8 800	69 %	přibližně 498 700	87 %
Krátkodobí a jednorázoví	přibližně 4 000	31 %	přibližně 71 800	13 %
Celkem	přibližně 12 800	100 %	přibližně 570 500	100 %

Analyzované organizace vykázaly celkem přibližně 12 800 dobrovolníků. Z toho zhruba 8 800 (69 %) tvoří dlouhodobí dobrovolníci a 4 000 (31 %) krátkodobí či jednorázoví dobrovolníci. Jde o součet údajů uvedených u jednotlivých typů činnosti; dotazník nezjišťoval, zda se tatáž osoba zapojila do více typů činnosti. Převaha dlouhodobých dobrovolníků odpovídá charakteru souboru, v němž mají výrazné zastoupení organizace založené na oddílové a klubové práci s pravidelnou docházkou.

U části dlouhodobých dobrovolníků – zejména vedoucích, koordinátorů a osob zajišťujících hospodaření, účetnictví, fundraising či dotační administrativu – může roční rozsah činnosti dosahovat stovek hodin. Jde často o odborně náročné role, jejichž bezplatné zajištění představuje skrytý provozní vklad organizací. Toto kvalitativní doplnění vychází z podkladu RDMP; dotazník samotný profesní strukturu dobrovolníků systematicky nezjišťoval.

Spolky, které svou členskou základnu číselně vyčíslily, vykázaly celkem přibližně 24 000 členů. Z členů, u nichž byla uvedena věková struktura, bylo přibližně 71 % mladších 30 let.

Na otázku týkající se způsobů náboru odpovědělo 70 respondentů. Nejčastěji uváděli oslovování členů a blízkých dosavadních dobrovolníků (53 respondentů; 76 %), vlastní web a sociální sítě (shodně 46; 66 %) a získávání dobrovolníků z řad účastníků vlastních aktivit (38; 54 %). Spolupráci se školami a univerzitami uvedlo 30 respondentů (43 %), zatímco spolupráci s městskou částí 13 (19 %). Městské části tak byly v analyzovaném souboru využívány jako náborový kanál podstatně méně často než vlastní komunikační kanály organizací.

Celostátní šetření označilo radnice za zdroj informací o dobrovolnictví pro 22 % veřejnosti. Protože však šlo o jinou otázku a jinou skupinu respondentů, srovnání pouze naznačuje možný prostor pro posílení spolupráce; neprokazuje, že by větší zapojení radnic samo o sobě vedlo k vyššímu počtu dobrovolníků.¹⁰

3.3 Výkony dobrovolnictví

Organizace za rok 2024 vykázaly dohromady přibližně 570 500 odpracovaných dobrovolnických hodin. Naprostou většinu – zhruba 498 700 hodin (87 %) – tvoří hodiny dlouhodobých dobrovolníků; na krátkodobé připadá asi 71 800 hodin (13 %). V přepočtu na jednoho vykázaného dobrovolníka jde v průměru o 45 hodin za rok, přičemž rozptyl mezi organizacemi je značný.

Rozsah pomoci z hlediska počtu příjemců je významný. Organizace v oblasti práce s dětmi a mládeží uvedly přibližně 8600 pravidelných a 21 000 nepravidelných účastníků. V akreditovaném dobrovolnictví bylo vykázáno přibližně 9400 krátkodobých a 16 800 dlouhodobých klientů a v ostatních dobrovolnických aktivitách přibližně 19 500 osob. Část odpovědí byla uvedena jako odhad, rozsah nebo slovní údaj. Tato čísla nelze jednoduše sečíst do jednoho počtu podpořených osob, protože jde o odlišné cílové skupiny a možné překryvy; společně však ukazují řád desetitísíců příjemců ročně.

10 MINISTERSTVO VNITRA ČR. Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025, s. 14–15. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/koncepce-rozvoje-dobrovolnictvi-v-ceske-republice-do-roku-2030.aspx> [cit. 18. 8. 2026].

Odpracované hodiny lze převést na odhad finanční hodnoty dobrovolnické práce. Český statistický úřad oceňuje v Satelitním účtu neziskových institucí dobrovolnickou práci sazbou vycházející z mediánu hrubé hodinové mzdy podle ISPV. Z publikovaných údajů za rok 2024 vychází sazba přibližně 234,8 Kč za hodinu. Při této sazbě představuje vykázaných přibližně 570 500 hodin hodnotu zhruba 134,0 mil. Kč ročně.¹¹

Souhrnné srovnání v tabulce v kapitole 3.2 ukazuje, že dlouhodobí dobrovolníci představovali přibližně 69 % vykázaného počtu dobrovolníků, ale připadalo na ně 87 % všech odpracovaných hodin. Na jednoho dlouhodobého dobrovolníka tak připadalo v průměru přibližně 57 hodin ročně, zatímco na krátkodobého nebo jednorázového dobrovolníka přibližně 18 hodin. Průměrný roční rozsah zapojení dlouhodobého dobrovolníka byl tedy více než trojnásobný.

Souhrnné údaje tak ukazují, že hlavní objem dobrovolnické práce v analyzovaných organizacích vytváří dlouhodobé zapojení, nikoli jednorázové aktivity. To podtrhuje význam náboru, koordinace, vzdělávání, supervize a průběžné péče o dobrovolníky, které umožňují dlouhodobé zapojení udržet.

3.4 Koordinace a profesionalizace

Koordinátora dobrovolníků v nějaké podobě uvedlo 47 organizací (65 %): u 27 jde o zaměstnance v pracovním poměru či na úvazek, u 7 o dohodu nebo jiný smluvní vztah, u 12 o dobrovolníka a jedna odpověď popsala smíšené uspořádání. Devatenáct organizací (26 %) výslovně uvedlo, že koordinátora nemá, a dalších šest zajišťuje koordinaci jinými pracovníky nebo vedením organizace. Absence stabilně zajištěné koordinační role tak může představovat limit rozvoje a udržitelnosti dobrovolnických programů.

Na otázku týkající se péče o dobrovolníky odpovědělo 66 respondentů. Úvodní vzdělávání nebo školení zajišťuje 50 z nich (76 %), průběžné doškolování 42 (64 %), pojištění dobrovolníků a aktivit 41 (62 %) a zpětnou vazbu zjišťuje 40 (61 %). Méně často byla uváděna metodika v písemné podobě (31 respondentů; 47 %), supervize dobrovolníků (26; 39 %) a teambuildingové aktivity (25; 38 %). Výsledky ukazují rozdílnou míru formalizace péče o dobrovolníky; důvody těchto rozdílů však dotazník nezjišťoval.

3.5 Financování a stabilita organizací

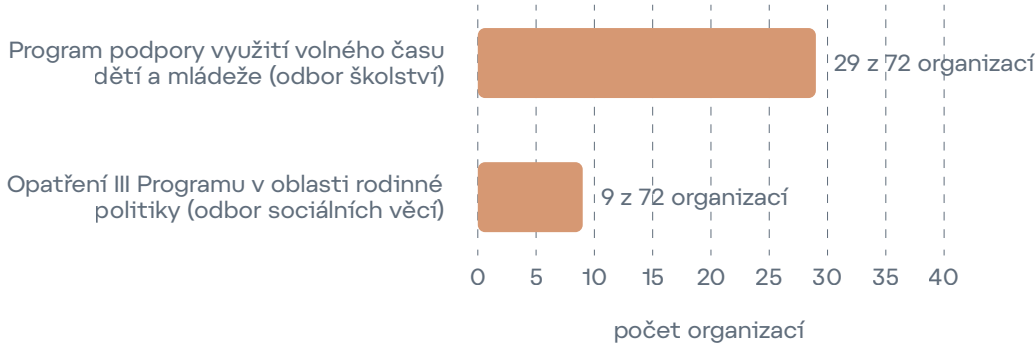
Devatenáct respondentů uvedlo, že dotace HMP nečerpá. Na otázku, zda dotační podpora z hl. m. Prahy pokrývá náklady na provozní a administrativní zázemí v rozsahu,

11 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Satelitní účet neziskových institucí, výsledky za rok 2024. Sazba 234,8 Kč/h byla dopočtena jako podíl zveřejněné hodnoty dobrovolnické práce (8,479 mld. Kč) a počtu hodin (36 107 865); hodnota pro pražský soubor jako 570 500 × 234,8 Kč.

který organizace potřebuje, odpovědělo 50 respondentů; 37 z nich (74 %) zvolilo odpověď „ne“ nebo „spíše ne“, osm „spíše ano“ a pět „ano“. Tři respondenti otázku nevyplnili.

Na otázku, co tvoří provozní zázemí organizace a je spojeno s finančními náklady, odpovědělo 71 ze 72 respondentů. Nejčastěji uváděli administrativní činnost (63 respondentů; 89 %), pronájem a provoz prostor (60; 85 %), koordinační činnost (57; 80 %), účetní a ekonomické služby (56; 79 %) a IT a technické zázemí (54; 76 %). Výsledky ukazují, že organizace chápou provozní zázemí široce: vedle prostor do něj zahrnují také administrativní, koordinační, účetní a technické činnosti. Samotné četnosti však neukazují, zda a v jakém rozsahu jsou jednotlivé položky hrazeny z konkrétních dotačních programů.

Rozložení podle dotačních titulů odpovídá dvouzdrojové struktuře popsané v kapitole 5: 29 respondentů uvedlo čerpání z Programu podpory využití volného času dětí a mládeže, který administruje Odbor školství, mládeže a sportu MHMP, zatímco 9 uvedlo Opatření III – Podpora dobrovolnictví v Programu v oblasti rodinné politiky, který administruje Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MHMP. U vícenásobných odpovědí jsou započteny všechny zvolené programy. Program volného času je v analyzovaném souboru hlavním pražským zdrojem. Mzdy a platy v něm obecně nejsou způsobilé, některá opatření však připouštějí ostatní osobní náklady; nejde tedy o úplné vyloučení všech personálních výdajů. Podpora směřuje především ke konkrétním aktivitám, materiálně-technickému zázemí a vytváření bezpečných podmínek činnosti.

Graf: Čerpání z pražských dotačních programů podle typu programu (n = 72). Zdroj: dotazníkové šetření MHMP.

3.6 Spolupráce s městskými částmi

Podporu ze strany městských částí považujeme za klíčovou. Jsou městské části, které se o dobrovolnický sektor intuitivně i systémově starají – jako příklad dobré praxe si je mohou vzít ostatní.

Každopádně nutno konstatovat, že v současné době je podpora nerovnoměrná. Osmnáct organizací (25 %) výslovně uvádí, že je městská část nepodporuje. Ostatní jmenují jednotlivé městské části, které jejich činnost aktivně podporují; odpovědi se objevují napříč celou Prahou bez zřetelné koncentrace.

Téma bílých míst ve spolupráci městských částí s dobrovolnickým sektorem je zohledněno v závěrech a doporučeních (kap. 6).

3.7 Bariéry a neuspokojená poptávka

Otevřené otázky zachytily oblasti, v nichž organizace postrádají podporu.

V 39 věcných odpovědích na otázku, kde organizacím chybí podpora nebo by potřebovaly vyšší podporu, se opakuje několik témat. Zdaleka nejčastěji zaznívají provozní a administrativní náklady, které dnes organizace pokrývají z vlastních zdrojů nebo dobrovolnický: účetnictví a ekonomické služby, mzda koordinátora dobrovolníků, nájem a energie za klubovny a kanceláře. Řada respondentů výslovně uvedla, že by uvítala možnost čerpat na provozní náklady určité procento z přidělené dotace; v odpovědích přitom odkazovali na některé programy MŠMT nebo evropské fondy.

Druhým výrazným tématem je personální a koordinační kapacita – organizace popisují, že chtějí uvolnit ruce lidem, kteří dělají administrativu a finance, aby se mohli věnovat přímé dobrovolnické činnosti. Opakovaně se objevuje také potřeba podpory náboru a propagace dobrovolnictví (PR, správa webu a sociálních sítí, kampaně), vzdělávání a supervize dobrovolníků a taková forma digitalizace, která by zjednodušila povinnou administrativu.

Příklady otevřených odpovědí:

„Potřebujeme podporu pro lidi, kteří zajišťují administrativu a finance, abychom se mohli v klidu věnovat přímé dobrovolnické činnosti.“

„Nejlepší by byla možnost čerpat z přidělené částky určité procento na provozní náklady, jak je tomu u jiných programů, například u MŠMT nebo OP JAK.“

Menší část organizací uvádí, že plnou podporu nepotřebuje, spoluúčast považuje za samozřejmost nebo dotace z HMP nečerpá. Např.:

„Nepotřebujeme plnou podporu, spoluúčast je samozřejmostí.“

V 25 odpovědích na závěrečnou otevřenou otázku se objevily také jednotlivé podněty k větší předvídatelnosti dotačních podmínek, pravidelnému oceňování a zviditelňování dobrovolníků a lepšímu propojování oblastí školství, životního prostředí a sociální politiky. Ve dvou odpovědích se objevila rovněž potřeba cílené podpory dobrovolnických programů zaměřených na individuální podporu seniorů. Jeden respondent rovněž upozornil na omezenou využitelnost institutu akreditované dobrovolnické služby pro některé formy dobrovolné práce s dětmi a mládeží. Jde o jednotlivé podněty, nikoli o postoje doložené většinou respondentů.

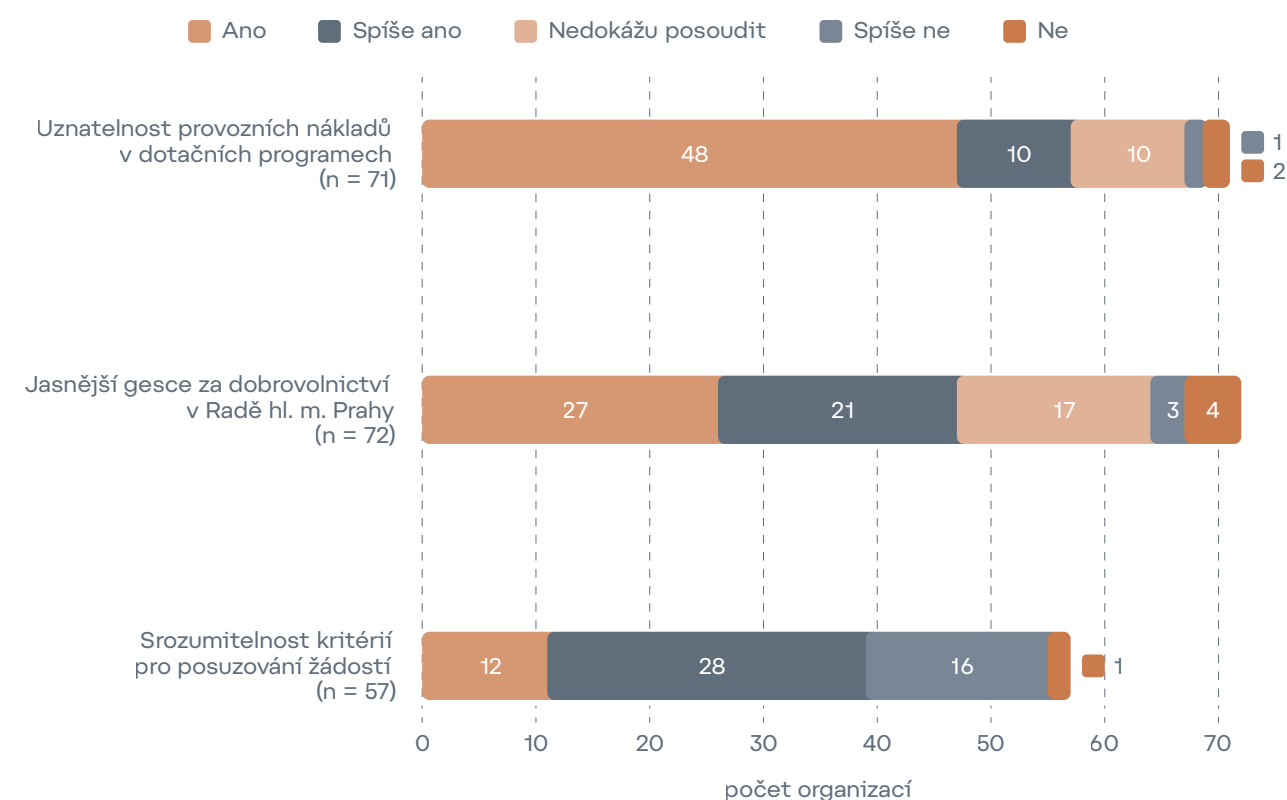
3.8 Doporučení vzešlá z průzkumu

Participativní část dotazníku přinesla několik jednoznačných signálů, které se přímo promítají do doporučení zprávy. Jde o názory respondentů z analyzovaného souboru, nikoli o reprezentativní stanovisko všech pražských neziskových organizací.

Největší odezvu vzbudil požadavek na uznatelnost provozních nákladů spojených s péčí o dobrovolníky (mzda koordinátora, vzdělávání, supervize) v pražských dotačních programech: 48 organizací odpovědělo „ano“ a dalších 10 „spíše ano“, tedy 58 ze 72 (81 %).

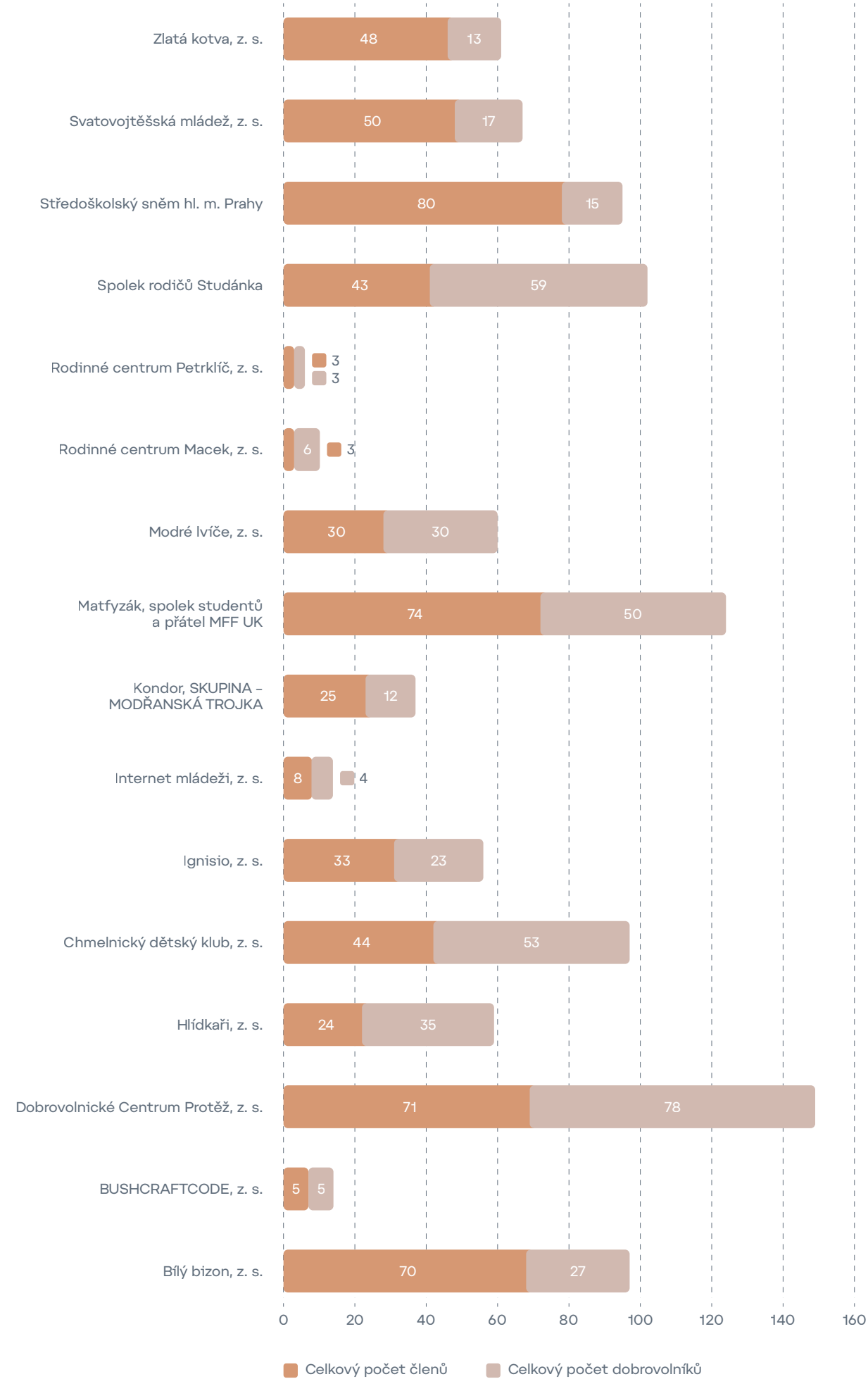
Na otázku, která zněla: „Pomohlo by podle vás reálnému posílení prestiže, významu a praktické podpoře dobrovolnictví, kdyby měl jeden konkrétní člen Rady HMP na starosti celou oblast dobrovolnictví a neziskový sektor?“ odpovědělo 27 organizací „ano“ a 21 organizací „spíše ano“, dohromady 48 ze 72 (67 %).

Otázku srozumitelnosti kritérií pro posuzování dotačních žádostí vyplnilo 57 ze 72 respondentů; 15 ji ponechalo bez odpovědi. Mezi odpovídajícími považuje kritéria za přehledná 40 respondentů (70 %), zatímco 17 je hodnotí jako spíše nepřehledná či nevypovídající. Výsledek proto nelze popsat jako názor celého souboru, ukazuje však prostor pro zpřehlednění a lepší komunikaci hodnotících kritérií.

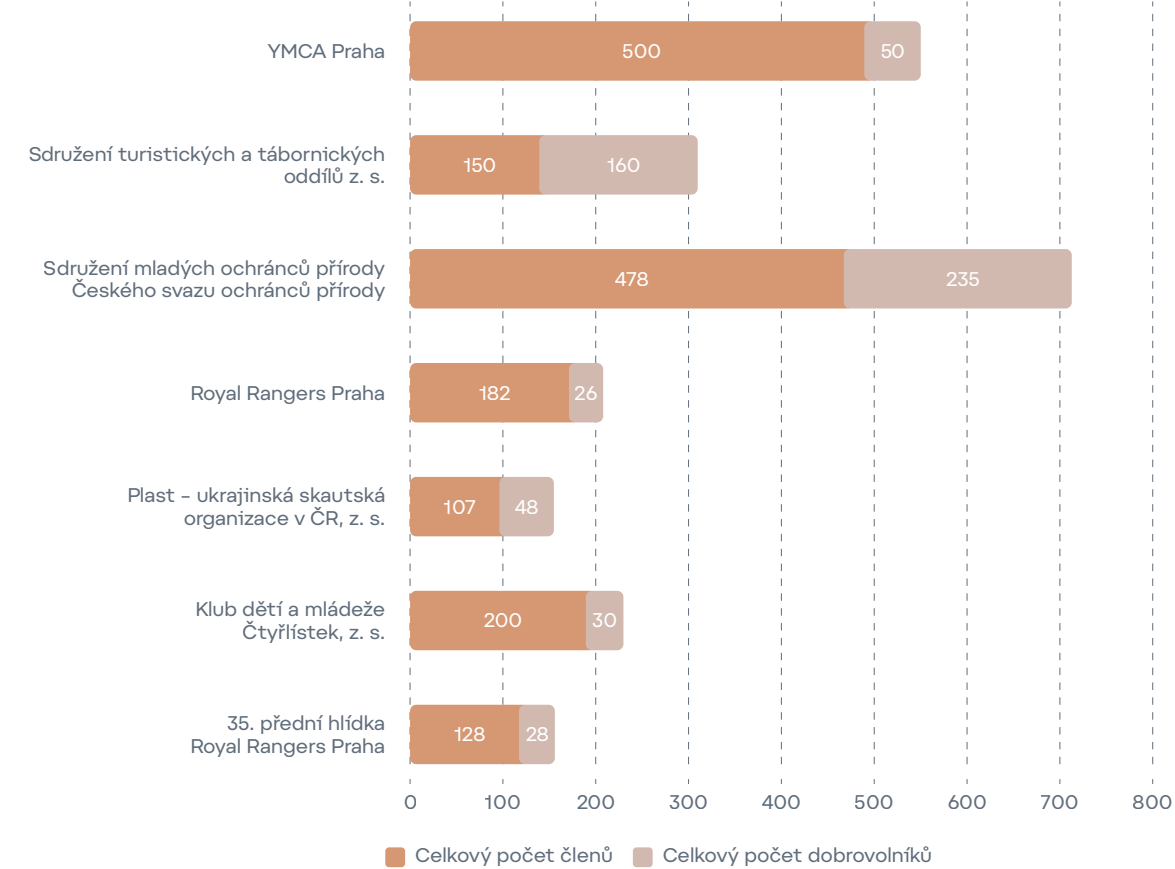

Graf: Postoje organizací k navrhovaným systémovým změnám (participativní část dotazníku). Zdroj: dotazníkové šetření MHMP.

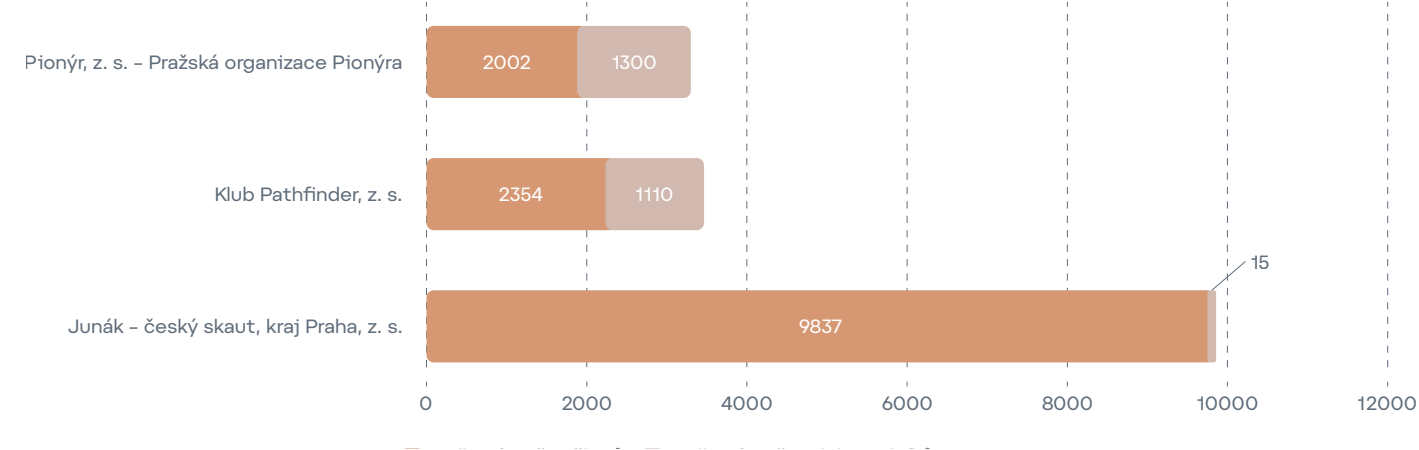
RDMP: členové a dobrovolníci – organizace do 100 členů

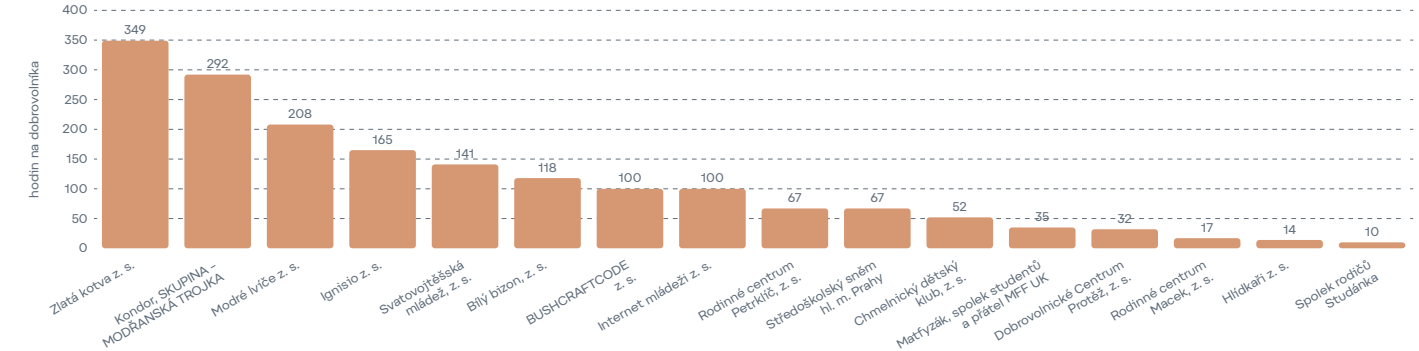
RDMP: členové a dobrovolníci – organizace se 101-2 000 členy

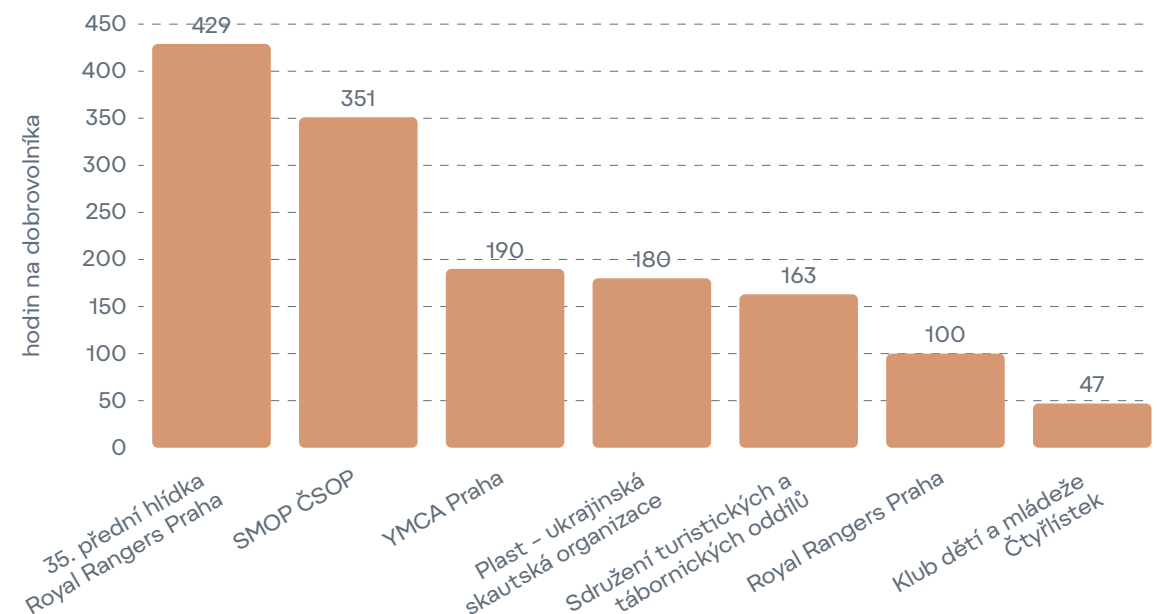
RDMP: členové a dobrovolníci – organizace s 2 001 a více členy

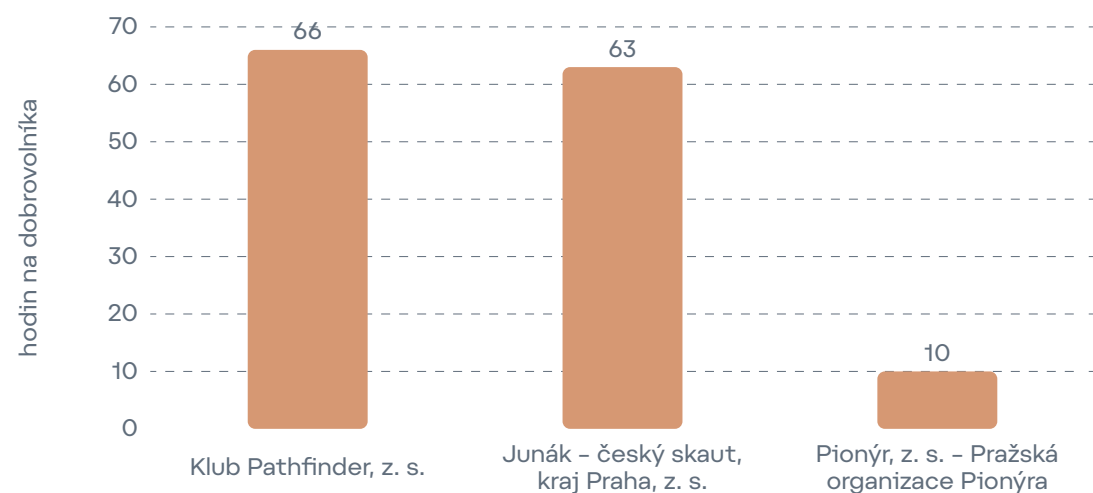
RDMP: odpracované hodiny na dobrovolníka – organizace do 100 členů

RDMP: odpracované hodiny na dobrovolníka – organizace se 101-2 000 členy

RDMP: odpracované hodiny na dobrovolníka – organizace s 2 001 a více členy

4.2 Regionální dobrovolnické centrum hl. m. Prahy (RDC Praha) – partner pro rozvoj dobrovolnictví v hlavním městě

Tato kapitola vychází z podkladů a dat poskytnutých organizací Letokruh, provozovatelem Regionálního dobrovolnického centra hl. m. Prahy.

Regionální dobrovolnické centrum hl. m. Prahy (RDC Praha), provozované organizací Letokruh, z. ú., představuje klíčové kontaktní, informační a metodické centrum pro rozvoj dobrovolnictví na území hlavního města Prahy. Jeho cílem je vytvářet příznivé podmínky pro rozvoj dobrovolnictví, propojovat organizace, veřejnou správu, dobrovolníky i odbornou veřejnost a systematicky posilovat kvalitu dobrovolnických programů napříč všemi oblastmi společenského života.

RDC Praha vnímá dobrovolnictví nejen jako jednotlivé aktivity nebo projekty, ale jako důležitou součást občanské společnosti, která posiluje mezigenerační solidaritu, rozvíjí komunitní život a přispívá k větší odolnosti společnosti. Svou činnost proto nezaměřuje jen na podporu dobrovolníků samotných, ale především na budování stabilního prostředí, ve kterém mohou dobrovolnické programy dlouhodobě růst a rozvíjet se.

V letech 2024–2025 RDC Praha systematicky rozvíjelo, podporovalo a zprostředkovávalo partnerství více než 100 organizací, které pracují s dobrovolníky nebo dobrovolnické programy realizují. Součástí databáze RDC Praha jsou organizace působící v sociálních službách, zdravotnictví, vzdělávání, kultuře, ekologii, práci s dětmi a mládeží, komunitním životě i při mimořádných událostech. Databáze představuje důležitý nástroj pro vzájemné propojování organizací, sdílení kontaktů a zprostředkování dobrovolnických příležitostí veřejnosti. Součástí databáze jsou také organizace realizující dobrovolnické programy v akreditovaném režimu podle zákona o dobrovolnické službě.

Činnost RDC Praha stojí na několika vzájemně propojených pilířích:

- metodická a odborná podpora koordinátorů dobrovolníků,
- individuální poradenství při zakládání a rozvoji dobrovolnických programů,
- konzultace v oblasti legislativy, akreditací Ministerstva vnitra a dotačních příležitostí,
- vzdělávání koordinátorů, kontaktních osob i dobrovolníků,
- propojování organizací napříč sektory a podpora sdílení dobré praxe,
- zprostředkování kontaktu mezi zájemci o dobrovolnictví a organizacemi,
- podpora firemního dobrovolnictví,
- podpora dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových situacích,
- propagace dobrovolnictví směrem k veřejnosti i institucím.

Významnou součástí činnosti RDC Praha je také budování odborné komunity koordinátorů dobrovolníků. Prostřednictvím pravidelných setkání koordinátorů dobrovolníků, supervizních setkání, workshopů, konferencí a tematických seminářů vzniká prostor pro sdílení zkušeností, vzájemnou inspiraci a hledání společných řešení aktuálních výzev. Právě síťování organizací patří mezi nejdůležitější přínosy regionálního centra a významně přispívá ke zvyšování kvality dobrovolnických programů v Praze.

RDC Praha dlouhodobě spolupracuje s Magistrátem hlavního města Prahy, Ministerstvem vnitra ČR, městskými částmi, vzdělávacími institucemi i dalšími partnery na vytváření prostředí, ve kterém je dobrovolnictví vnímáno jako přirozená součást života města. Vedle podpory jednotlivých organizací se zaměřuje také na popularizaci dobrovolnictví, oceňování dobrovolníků a zvyšování povědomí veřejnosti o jeho společenském významu.

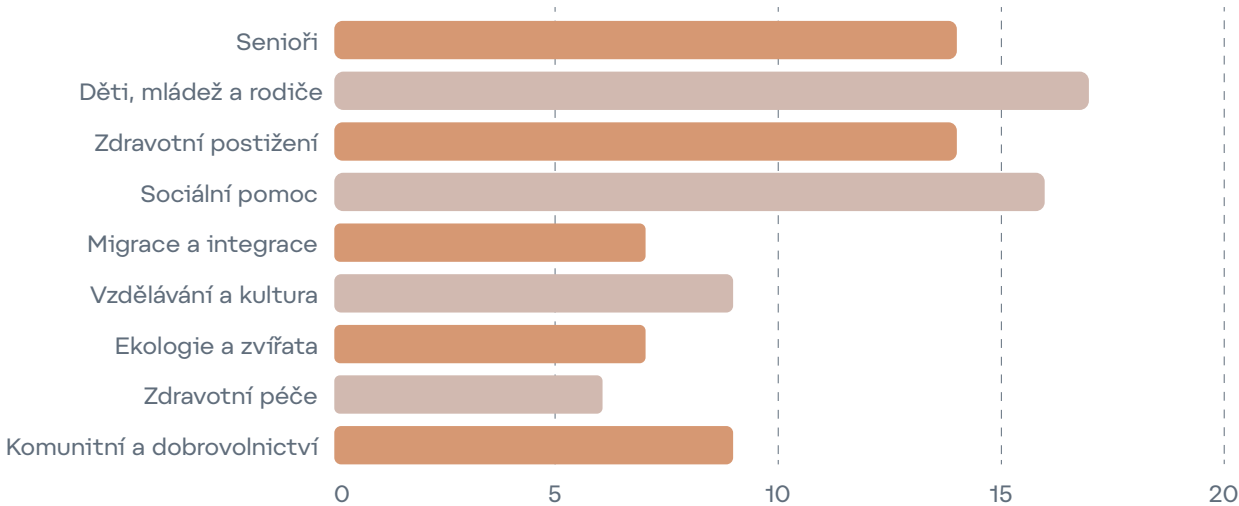
Rostoucí počet zapojených organizací potvrzuje, že Praha disponuje pestrou a aktivní dobrovolnickou základnou. Současně však ukazuje, že dobrovolnictví potřebuje koordinaci, metodické vedení a prostor pro vzájemnou spolupráci. Právě tuto roli RDC Praha dlouhodobě naplňuje, propojuje lidi, organizace i instituce a vytváří podmínky pro to, aby dobrovolnictví mohlo být dostupné, kvalitní a dlouhodobě udržitelné.

4.2.1 Přehled struktury organizací, se kterými Regionální dobrovolnické centrum hl. m. Prahy spolupracuje

RDC Praha spolupracuje se širokou sítí organizací z různých oblastí. Nejvýrazněji jsou zastoupeny organizace pracující s dětmi a mládeží, seniory a lidmi se zdravotním postižením; významnou část tvoří také sociální a zdravotní služby. Dobrovolníci se zároveň zapojují do vzdělávacích, kulturních, komunitních, integračních a environmentálních aktivit.

Struktura spolupracujících organizací v Praze

Pracovní kategorizace organizací podle jejich hlavního zaměření.

Zařazení do kategorií je pracovní; některé organizace působí ve více oblastech.

RDC Praha v číslech (2024–2025)

- 106 spolupracujících organizací v databázi
- 40+ odborných setkání koordinátorů dobrovolníků
- 100+ nabídek dobrovolnických příležitostí
- 20 akcí propagujících dobrovolnictví
- 150+ zprostředkování dobrovolnických příležitostí
- 80 zapojených firemních dobrovolníků

Vedle celoroční podpory dobrovolnických organizací, koordinátorů i samotných dobrovolníků realizuje RDC Praha také jednu z nejvýznamnějších celorepublikových osvětových akcí na podporu dobrovolnictví – Dny dobrovolnictví.

4.2.2 Dny dobrovolnictví v hlavním městě Praze

Dny dobrovolnictví představují celorepublikovou osvětovou a propagační akci, jejímž cílem je přiblížit dobrovolnictví široké veřejnosti, představit jeho rozmanité podoby a inspirovat další lidi k aktivnímu zapojení. Každoročně propojují dobrovolnické organizace, veřejnou správu, školy, firmy i samotné dobrovolníky napříč Českou republikou.

V hlavním městě Praze koordinuje Dny dobrovolnictví RDC Praha. Ve spolupráci s desítkami partnerských organizací a městských částí připravuje pestrý program, který veřejnosti umožňuje nahlédnout do světa dobrovolnictví prostřednictvím ukázkových aktivit, prezentací organizací, workshopů, komunitních akcí i příležitostí vyzkoušet si dobrovolnictví na vlastní kůži.

V letech 2024 a 2025 se do Dnů dobrovolnictví v Praze zapojilo **38 organizací**, uskutečnilo se **67 akcí**, zapojilo se odhadem **180 dobrovolníků** a akcí se zúčastnilo **více než 500 návštěvníků**. Vedle samotných čísel je však největším přínosem vznik nových partnerství, posílení spolupráce mezi organizacemi a zvyšování povědomí veřejnosti o dobrovolnictví jako přirozené součásti občanského života.

Rozsah zapojení organizací, dobrovolníků i veřejnosti dokládá, že Dny dobrovolnictví se staly zavedenou platformou pro propagaci dobrovolnictví, vznik nových partnerství a posilování občanské angažovanosti v hlavním městě.

4.2.3 Letokruh, z. ú. – dobrovolnictví jako cesta k aktivnímu stárnutí

Organizace **Letokruh, z. ú.** (provozovatel RDC Praha) dlouhodobě rozvíjí dobrovolnictví seniorů a vytváří příležitosti, díky nimž mohou starší lidé zůstat aktivní součástí společnosti. Vychází z přesvědčení, že senioři nejsou pouze příjemci pomoci, ale především lidé s bohatými životními zkušenostmi, časem, energií a chutí být prospěšní svému okolí.

Prostřednictvím dobrovolnických programů Letokruh podporuje aktivní stárnutí, mezigenerační spolupráci a posilování komunitních vazeb. Dobrovolnictví vnímá jako jeden z nejúčinnějších nástrojů prevence osamělosti, sociální izolace a ztráty životního smyslu, které jsou s vyšším věkem často spojovány.

Dobrovolníci z řad seniorů se zapojují do celé řady aktivit. Nejčastěji docházejí do mateřských a základních škol, kde dětem čtou pohádky, pomáhají s výukou nebo předávají své životní zkušenosti. Významnou součástí činnosti je také program **Společník seniora**, v jehož rámci dobrovolníci navštěvují osamělé seniory v jejich domácím prostředí nebo pobytových službách, věnují jim svůj čas, povídají si s nimi a pomáhají předcházet sociální izolaci. Další dobrovolníci se zapojují do komunitních akcí, pomoci v pobočkách Městské knihovny, vzdělávacích aktivit, osvětových kampaní či mezigeneračních projektů zaměřených na posilování vzájemného porozumění mezi generacemi.

Vedle přímé dobrovolnické činnosti se Letokruh dlouhodobě věnuje také **osvětě tématu aktivního stárnutí**. Prostřednictvím odborných konferencí, vzdělávacích programů, přednášek, mediálních kampaní i spolupráce s veřejnými institucemi upozorňuje na význam aktivního zapojení seniorů do života společnosti a přispívá ke změně společenského pohledu na stáří. Ukazuje, že vyšší věk nemusí být obdobím útlumu, ale naopak časem nových příležitostí, osobního rozvoje a smysluplného zapojení.

Z dobrovolnické činnosti neprofitují pouze lidé, kterým je pomoc určena, ale také samotní dobrovolníci. Podle zkušeností organizace Letokruh může pravidelné dobrovolnictví podporovat aktivní životní styl, rozvíjet mezilidské vztahy a přinášet seniorům pocit smysluplnosti a potřeby.

Letokruh proto seniory nevnímá jako pasivní příjemce péče, ale jako **aktivní spoluvůrce aktivit**. Prostřednictvím dobrovolnictví je vrací do života komunity, vytváří prostor pro vznik nových vztahů a ukazuje, že lidskost, zkušenosti a ochota pomáhat nemají věkovou hranici. Dobrovolnictví se tak stává nejen službou druhým, ale také cestou k důstojnému, aktivnímu a naplněnému stárnutí.

4.2.4 Jak organizace hodnotí spolupráci s RDC Praha?

„Spolupráci s Letokruhem a jeho RDC vnímám jako jeden z klíčových faktorů při dalším rozvoji mých odborných kompetencí v oblasti koordinace dobrovolníků. Ať už se jedná o kurz pro koordinátory, pravidelná supervizní setkání nebo možnost individuálních konzultací, vše je vždy naprosto profesionální, jak po stránce obsahové, tak organizační. Velmi si cením vstřícného a aktivního přístupu všech členů týmu, se kterými jsem měla možnost spolupracovat, a děkuji za všestrannou podporu, s níž pomáhají rozvíjet a profesionalizovat dobrovolnictví nejen v naší organizaci.“

Kateřina Sofie Svobodová

koordinátorka dobrovolníků – Domov pro seniory Chodov

„Letokruh – RDC hl. m. Prahy je pro mě místem, kde se koordinátor necítí sám. Supervize, které pořádají, jsou pokaždé bezpečným prostorem, kde získám odpovědi, podporu i povzbuzení. Cením si také tematických setkání a snídání koordinátorů, které RDC pořádá. Věnují se aktuálním a podstatným tématům spojeným s dobrovolnictvím, prací s klienty i rozvojem koordinátorů. Tyto akce nám pomáhají rozšiřovat obzory, sdílet zkušenosti napříč organizacemi a posilovat profesní komunitu.“

Lucie Malaková

koordinátorka dobrovolníků – Letní dům, z. ú.

„Spolupráce s Regionálním dobrovolnickým centrem nám pomohla dobrovolnictví v ÚSS Praha 4 posunout a dát mu jasnější směr. Oceňujeme hlavně jejich zkušenosti, praktickou podporu a partnerský přístup. Díky tomu můžeme dobrovolnictví dál rozvíjet tak, aby dávalo smysl především lidem, pro které tu jsme, protože čas, pozornost a obyčejný lidský kontakt se ničím nahradit nedají.“

Linda Obrtelová

ředitelka Ústavu sociálních služeb v Praze 4

„RDC nám poskytuje to, co pro naši práci nutně potřebujeme – prostor ke sdílení, vzájemnou inspiraci a podporu ve společných tématech. Často jsme ve svých organizacích na práci s dobrovolníky sami a díky možnostem setkávání v RDC můžeme sdílet dobrou praxi, poradit si a posouvat se v naší práci za společným cílem – přinášet radost tam, kde je to potřeba.“

Barbora Bezděková

vedoucí dobrovolnického centra – Adra Praha

4.3 Městská knihovna v Praze

Tato kapitola vychází z podkladů a dat poskytnutých Městskou knihovnou v Praze.

Městská knihovna v Praze je příspěvkovou organizací hlavního města a příkladem městské instituce, která má dobrovolnictví systematicky ukotvené. Její zkušenosti jsou pro tuto zprávu cenné hned dvakrát: ukazují, jak může dobrovolnický program fungovat uvnitř velké veřejné organizace, a zároveň pojmenovávají, co takové organizaci ze strany hlavního města chybí.

4.3.1 Rozsah dobrovolnické činnosti

Rok	Počet dobrovolníků	Odpracované hodiny	Hodiny na jednoho dobrovolníka*
2024	89	1 794	20,2
2025	120	2 614	21,8

* Orientační hodnota vypočtená jako podíl odpracovaných hodin a počtu dobrovolníků.

Mezi roky 2024 a 2025 se počet dobrovolníků zvýšil o 31 osob, tedy o 34,8 %, a počet odpracovaných hodin o 820 hodin, tedy o 45,7 %. Orientační počet hodin připadajících na jednoho dobrovolníka vzrostl z 20,2 na 21,8 hodiny. Údaje dokládají rozšíření dobrovolnického programu ve sledovaném období, dva sledované roky však nepostačují k posouzení dlouhodobého trendu. Z průměrného počtu hodin současně nelze určit, jaký podíl dobrovolníků se zapojoval jednorázově a jaký pravidelně.

4.3.2 Jak knihovna s dobrovolníky pracuje

Zájemce o dobrovolnictví se nejprve osobně setká s koordinátorem dobrovolníků. Na schůzce se vyjasní motivace a představy zájemce a představí se mu možnosti, které dobrovolnický program knihovny nabízí. Knihovna pracuje se dvěma hlavními formami zapojení: pomocí na sezonních akcích a zapojením do provozu poboček, kde může jít o organizační výpomoc i o realizaci vlastního programu. Dobrovolníci v pobočkách například vedou kluby deskových her nebo doučování, pomáhají při pořádání akcí a realizují aktivity na festivalech.

Před zahájením činnosti uzavírá knihovna s dobrovolníkem příkazní smlouvu a dobrovolník projde školením bezpečnosti práce a požární ochrany. Během činnosti je v kontaktu jednak s koordinátorem dobrovolníků, jednak s knihovnicí na konkrétním pracovišti, kteří plní roli průvodců a nejbližšího kontaktu. Koordinátor průběžně komunikuje s dobrovolnicí i s personálem knihovny a získává od nich zpětnou vazbu.

4.3.3 Institucionální ukotvení a podpora dobrovolníků

Dobrovolnictví je v knihovně ukotveno institucionálně: koordinace dobrovolnického programu je zajištěna pracovním místem v rozsahu polovičního úvazku. Téma je zároveň součástí nabídky vzdělávání pro zaměstnance, aby bylo dobrovolnictví uvnitř organizace trvale přítomné. Podle knihovny může právě takové prostředí představovat pro dobrovolníky účinnou podporu.

Knihovna pořádá jednou ročně slavnostní setkání dobrovolníků, které posiluje jejich vztah k instituci a buduje komunitu. Dobrovolníci se prostřednictvím své činnosti dostanou také na významné kulturní akce, jako je Svět knihy, Humbook nebo Comic-Con.

Zkušenost knihovny je v tomto ohledu zajímavá i ve srovnání s výsledky našeho dotazníkového šetření. Zatímco čtvrtina organizací zapojených do šetření nemá koordinátora dobrovolníků v žádné podobě a supervizi či písemnou metodiku má jen menšina z nich, knihovna má koordinaci zajištěnou placeným úvazkem a zakotvenou v chodu organizace. Tato stabilita vytváří podmínky pro další rozvoj dobrovolnického programu.

4.3.4 Co by knihovna uvítala od hlavního města

Knihovna formulovala tři konkrétní podněty.

První je jednotná platforma nebo komunikační uzel pro dobrovolnictví napříč městskými organizacemi, který by zaštitil Magistrát.

Druhý jsou drobné a flexibilní mikrogranty zaměřené na komunitní a dobrovolnické projekty realizované v městských institucích – na materiál pro sousedské dílny, na vzdělávání dobrovolníků nebo na lektorské odměny za specializované výcviky.

Třetí je podpora prestiže dobrovolnické práce, například setkáním s primátorem nebo zvýhodněným přístupem ke službám města na základě dobrovolnického pasu.

Podněty knihovny navazují na širší zjištění této zprávy. Požadavek na komunikační uzel souvisí s doporučením posílit institucionální ukotvení a koordinaci dobrovolnictví. Návrh na mikrogranty reaguje na obtížně financovatelné provozní, materiální a vzdělávací potřeby organizací. Podpora prestiže dobrovolnické práce pak doplňuje doporučení zaměřená na propagaci a veřejné uznání dobrovolnictví.

Systemové podmínky a financování

5.1 Program podpory využití volného času dětí a mládeže HMP

Program podpory využití volného času dětí a mládeže je dotační titul, který hlavní město Praha vyhlašuje každoročně prostřednictvím Odboru školství, mládeže a sportu MHMP. Program podporuje organizace pracující s dětmi a mládeží od 6 do 26 let včetně s trvalým pobytem v Praze; výjimkou jsou Opatření III a V, přičemž Opatření V je určeno pro účastníky starší 15 let. Prioritou jsou aktivity s pravidelnou celoroční docházkou nejméně 2× měsíčně.¹²

Program není určen pro sportovní a tělovýchovné subjekty; subjekty zajišťující primárně sociální služby však mohou žádat v Opatřeních II., III. a IV. Kulturní organizace, MČ a jejich příspěvkové organizace, mateřská centra a školská zařízení do okruhu příjemců nespádají.

5.1.1 Struktura programu – přehled opatření

Program je rozdělen do pěti opatření pokrývajících různé typy potřeb dobrovolnických organizací.

OPATŘENÍ I zahrnuje prostorové a materiální zajištění:

- I/a** provozní náklady kluboven (nájem, energie, vybavení interiéru);
- I/b** neinvestiční opravy prostor;
- I/c** materiálně-technickou základnu – nákup sportovního, tábornického a turistického vybavení.

U Opatření I/a lze přidělit maximálně 2 500 Kč na osobu (registrovaného účastníka) a rok. Celková výše požadované dotace může být maximálně 250 000 Kč na jeden prostor. Z toho maximálně 50 000 Kč může být žádáno na vybavení prostor.

U Opatření I/b lze přidělit maximálně 200 000 Kč na opravu jednoho prostoru, jestliže je vlastníkem prostoru HMP nebo městská část HMP, v ostatních případech maximálně 50 000 Kč s tím, že žadatel, popř. realizátor musí být vlastníkem prostoru nebo být jeho výhradním uživatelem.

U Opatření I/c lze přidělit na MTZ maximálně 70 000 Kč na projekt. Skladový prostor včetně loděnic maximálně 10 000 Kč na projekt.

OPATŘENÍ II financuje prázdninovou činnost s dětmi a mládeží: dotace může být poskytnuta na:

- a)** tábory realizované mimo území hlavního města Prahy, tj. pobytové tábory;
- b)** příměstské tábory na území hlavního města Prahy, které musí trvat nejméně 2 dny a konat se v době školních prázdnin.

Vyhlášení programu stanovuje pro Opatření II maximální sazbu dotace na osoboden, která se v jednotlivých letech měnila; skutečně použitá sazba ve výsledkových přílohách může být odlišná.

Dotace může být využita pouze v případě, že poplatek účastníka za daný tábor (kompletní cena včetně dopravy, ubytování, stravování, pojištění a programu, u Opatření II/b se cena netýká dopravy a ubytování) po odečtení dotace nepřesáhne:

- a)** u tábora realizovaného mimo území hlavního města Prahy o letních prázdninách za 1 den 550 Kč,
- b)** u tábora realizovaného mimo území hlavního města Prahy o jarních nebo vánočních prázdninách za 1 den 900 Kč bez skipasu,
- c)** u příměstského tábora realizovaného na území hlavního města Prahy za 1 den 500 Kč.

OPATŘENÍ III pokrývá jednorázové akce na území Prahy – je určeno pro akce trvající 1–2 dny především s celopražským významem pro širokou veřejnost a musí se jí zúčastnit více než 100 účastníků. Žadatel je povinen o akci informovat veřejnost. Na akce pro 100–300 účastníků činí dotace 30 000 Kč, na akce pro 300–500 účastníků 60 000 Kč, na akce nad 500 účastníků 90 000 Kč. Jde přitom o maximální částky; fakticky byly přiznané částky oproti požadavkům u tohoto opatření kráceny, takže reálná podpora projektů je nižší.

OPATŘENÍ IV přispívá na krátkodobé výjezdy mimo Prahu (vícedenní akce 2–6 dní pro děti a mládež zaměřené na aktivní životní styl mimo město). Vyhlášení programu pro rok 2026 stanovuje maximální výši dotace 100 Kč/osoboden. Ve výsledkových přílohách pro roky 2024, 2025 i 2026 však byla použita sazba 50 Kč/osoboden – to je skutečná částka, kterou podpořené organizace obdržely.

OPATŘENÍ V je pak zaměřeno na vzdělávání vedoucích a instruktorů – zaměření na vedení kroužků, kurzů, oddílů, akcí nebo táborů. Minimální požadovaná částka na způsobilé náklady na jeden projekt je 10 000 Kč, maximální výše dotace je 50 000 Kč na jeden projekt.

¹² HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Program podpory využití volného času dětí a mládeže na rok 2026, s. 3 a 6–7.

Normativní přidělování u Opatření II a IV znamená, že se dotace při splnění podmínek programu odvozuje od počtu osobodnů bez věcného bodového hodnocení. Žádosti v Opatřeních II a IV se posuzují pouze z hlediska formálních náležitostí; věcné bodové hodnocení se uplatňuje u Opatření I, III a V. Dotace do celkové částky 1 000 000 Kč včetně schvaluje Rada HMP; dotace nad 1 000 000 Kč schvaluje Zastupitelstvo HMP. Mzdy a platy nejsou způsobilým výdajem. Program však v některých opatřeních připouští ostatní osobní náklady, například odměny lektorů příměstských táborů v Opatření II/b a stanovený podíl těchto nákladů v Opatření III.¹³

5.1.2 Vývoj podmínek v posledních letech (2024–2026)

Od roku 2024 byly zpřísněny požadavky na zveřejňování účetních závěrek a dokumentace skutečných majitelů. Přibyla také podmínka uvádět na webových stránkách ceny a termíny aktivit.

Pro rok 2025 byla v Opatření V stanovena minimální požadovaná částka 10 000 Kč a doplněna podmínka, že žadatel nesmí současně předložit projekt se stejným účelem v jiném programu magistrátu.

Pro rok 2026 byl věkový limit příjemců aktivit zvýšen z 5 na 6 let a hodnocení Opatření III přešlo na paušální sazby podle počtu účastníků. Současně se zvýšily maximální částky dotací v Opatřeních I/a, II a IV a táborové období bylo rozšířeno o poslední školní den a možnost zahrnout do dotace přípravu stravy. U části projektů v Opatření III byla skutečná podpora kvůli prioritnějším opatřením krácena. Odbor zároveň provádí terénní kontroly plnění podmínek, a to i před samotnou realizací akce.

5.1.3 Celkový objem financování 2024–2026

Program je z hlediska schvalování dotací rozdělen do dvou částí: dotace do celkové částky 1 000 000 Kč včetně schvaluje Rada HMP, zatímco dotace nad 1 000 000 Kč schvaluje Zastupitelstvo HMP.

Rok	ZHMP (nad 1 mil. Kč)	RHMP (do 1 mil. Kč)	Celkem	Změna
2024	34 758 400 Kč	9 341 500 Kč	44 099 900 Kč	–
2025	35 523 150 Kč	9 458 600 Kč	44 981 750 Kč	+2,0 %
2026	34 736 400 Kč	11 561 800 Kč	46 298 200 Kč	+2,9 %

V roce 2025 byl program rozdělen v plné výši alokovaných prostředků. Meziroční nárůst 2025→2026 činil +1,3 mil. Kč (+2,9 %).

5.1.4 Rozdělení financování podle opatření

Opatření	Obsah	2024	2025	2026	24→25	25→26
I/a	Provozní náklady kluboven	9 590 400	10 522 400	11 705 000	+9,7 %	+11,2 %
I/b	Opravy kluboven	2 101 700	2 193 900	2 729 700	+4,4 %	+24,4 %
I/c	Materiálně technická základna	5 669 500	5 854 000	5 780 300	+3,3 %	–1,3 %
II/a	Tábory mimo Prahu	16 326 600	16 411 700	16 381 500	+0,5 %	–0,2 %
II/b	Příměstské tábory	347 200	423 500	387 000	+22,0 %	–8,6 %
III	Akce na území Prahy	5 009 800	4 509 600	4 339 300	–10,0 %	–3,8 %
IV	Krátkodobé akce mimo Prahu	4 161 200	4 126 950	3 856 100	–0,8 %	–6,6 %
V	Vzdělávání pracovníků	893 500	939 700	1 119 300	+5,2 %	+19,1 %
CELKEM		44 099 900	44 981 750	46 298 200	+2,0 %	+2,9 %

Rozložení financování je dlouhodobě stabilní. Dominuje Opatření II/a (tábory mimo Prahu) s podílem přes třetinu celkového objemu, dále Opatření I/a (provozní náklady kluboven), jehož podíl roste z 21,7 % v roce 2024 na 25,3 % v roce 2026.

Tábory a provoz kluboven dohromady tvoří přibližně 60 % celkového objemu programu. Objem táborové podpory (II/a) je v celém sledovaném období prakticky stabilní (+0,5 % v roce 2024→2025, –0,2 % v roce 2025→2026). Největší nárůst v letech 2024–2025 zaznamenaly příměstské tábory (II/b: +22,0 %) a provoz kluboven (I/a: +9,7 %), zatímco podpora jednorázových akcí (III) klesla o 10,0 %. Mezi lety 2025 a 2026 rostly zejména výdaje na fyzické zázemí: u Opatření I/b o 24,4 % a u Opatření I/a o 11,2 %. Výdaje na akce a krátkodobé výjezdy dále klesaly (III: –3,8 %, IV: –6,6 %). Vzdělávání pracovníků (Opatření V) zůstává jednou z nejmenších položek (2,0–2,4 % celku; nejmenší jsou příměstské tábory II/b s 0,8–0,9 %), přesto meziročně rostlo o 5,2 % v letech 2024–2025 a o 19,1 % v letech 2025–2026.

13 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Program podpory využití volného času dětí a mládeže na rok 2026, s. 4 a 8–9.

5.1.5 Rozsah podpořených táborových aktivit – osobodny

Výše dotace v Opatření II/a se normativně odvozuje od počtu přihlášených osobodnů, tedy účasti jedné osoby na jednom táborovém dni. Souhrnný počet podpořených osobodnů byl stanoven součtem hodnot uvedených u jednotlivých organizací ve výsledkových přílohách. Pokud příloha počet osobodnů přímo neuváděla, byl údaj orientačně dopočten jako podíl přidělené dotace a příslušné sazby. Jde o významný ukazatel rozsahu programu, který vyjadřuje objem podpořených pobytů pražských dětí mimo Prahu.

Rok	Dotace II/a celkem	z toho RHMP část	Podpořené osobodny	Změna
2024	16 326 600 Kč	2 488 100 Kč	171 857 ¹⁴	–
2025	16 411 700 Kč	2 220 300 Kč	164 117 ¹⁵	–4,5 %
2026	16 381 500 Kč	2 994 900 Kč	160 604 ¹⁶	–2,1 %

V roce 2025 program podpořil pobyt pražských dětí na táboře v celkovém rozsahu přibližně 164 117 osobodnů (141 914 ZHMP + 22 203 RHMP; sazba 100 Kč/osoboden). V roce 2026 program podpořil celkem přibližně 160 604 osobodnů (131 241 ZHMP + 29 363 RHMP; sazba 102 Kč/osoboden). Celková alokace Opatření II/a se meziročně téměř nezměnila (–0,2 %), avšak počet podpořených osobodnů klesl v důsledku vyšší sazby použité ve výsledkových přílohách. Meziroční změna 2025→2026 představuje pokles o 3513 osobodnů (–2,1 %) při prakticky nezměněné celkové alokaci (–0,2 %).

5.1.6 Vratky nevyčerpaných prostředků

Normativní konstrukce Opatření II a IV má důsledek, který se v rozhodnutích o přidělení dotací neprojeví. Dotace se přiděluje podle počtu osobodnů, který organizace odhaduje už při podání žádosti. U programu pro rok 2026 se žádosti podávaly od 22. září do 13. října

14 Rok 2024: sazba 95 Kč/osoboden. Příloha č. 1 k usnesení ZHMP č. 13/19 ze dne 18. 4. 2024 a Příloha č. 1 k usnesení RHMP č. 618 ze dne 8. 4. 2024. Osobodny jsou součtem hodnot uvedených u jednotlivých organizací: 145 669 (ZHMP) + 26 188 (RHMP) = 171 857; údaj za ZHMP je dopočten z přidělené dotace a sazby.

15 Rok 2025: sazba 100 Kč/osoboden. Příloha č. 1 k usnesení ZHMP č. 23/26 ze dne 24. 4. 2025 a Příloha č. 1 k usnesení RHMP č. 686 ze dne 7. 4. 2025. Počet osobodnů byl stanoven z objemu přidělených dotací a sazby: 14 191 400 Kč ÷ 100 Kč = 141 914 osobodnů v části ZHMP a 2 220 300 Kč ÷ 100 Kč = 22 203 osobodnů v části RHMP, celkem 164 117 osobodnů.

16 Rok 2026: sazba 102 Kč/osoboden. Příloha č. 1 k usnesení ZHMP č. 32/28 ze dne 26. 3. 2026 a Příloha č. 1 k usnesení RHMP č. 442 ze dne 9. 3. 2026. Osobodny jsou součtem hodnot uvedených u jednotlivých organizací: 131 241 (ZHMP) + 29 363 (RHMP) = 160 604 osobodnů.

2025, zatímco realizační období běží od 1. května 2026 do 30. dubna 2027 – organizace tedy plánuje počty účastníků a dnů až devatenáct měsíců dopředu.

Pokud se tábor nebo výjezd nakonec nenaplní, nemá být dotace na neuskutečněné osobodny na co použita: program vylučuje tvorbu zisku i přesun prostředků mezi opatřeními. Nevyčerpanou část je proto příjemce povinen vrátit. Dotaci lze u programu pro rok 2026 použít na náklady vzniklé do 30. dubna 2027 a uhrazené do 31. května 2027; finanční vyřazení se pak předkládá a nevyčerpané prostředky vracejí v termínu stanoveném veřejnoprávní smlouvou, tedy do 30. června 2027.

Na skutečný objem využití podpory mají významný vliv vratky nevyčerpaných dotací. Ve třech programových ročnících 2021–2023 bylo z vyplacených 124,0 mil. Kč následně vráceno celkem 15,6 mil. Kč, tedy přibližně 12,5 %; v jednotlivých ročnících se podíl pohyboval od 10,7 do 15,4 %. Výrazně vyšší byl v ročníku 2020, kdy dosáhl 27,4 % – projevilo se zde rušení táborů a akcí během pandemie covid-19.¹⁷

Rozsah vratek tak otevírá otázku, nakolik je nastavení podpory přizpůsobeno skutečnému průběhu aktivit. Uvedené údaje se přitom vztahují ke starším programovým ročníkům; pro roky uvedené v tabulkách kapitol 5.1.3 a 5.1.4 srovnatelná data zatím k dispozici nejsou, a tato zpráva proto i nadále pracuje s částkami přidělenými, nikoli skutečně vyčerpanými.

17 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Účetní data o plnění rozpočtu, interní akce 0096123 – granty využití volného času dětí a mládeže, položka 2229 (ostatní přijaté vratky transferů), účetní roky 2019–2024. Dostupné z aplikace Cityvizor: <https://cityvizor.praha.eu> [cit. 18. 8. 2026]. Data nerozlišují vratky za nerealizované osobodny od ostatních nevyčerpaných částí dotace; uvedené částky proto představují celkové vratky za program. Vratka přijatá v daném účetním roce je přiřazena k předchozímu programovému ročníku, což odpovídá cyklu vyúčtování. Nezahrnuty jsou sankční platby (v roce 2023 šlo o 9 626 Kč). Poslední spolehlivě uzavřený ročník je 2023; pro ročníky 2024 a 2025, k nimž se vztahují tabulky v kapitolách 5.1.3 a 5.1.4, zatím úplná data k dispozici nejsou.

5.1.7 Příjemci dotací

V roce 2025 program podpořil celkem 54 příjemců: 7 v části schvalované Zastupitelstvem HMP a 47 v části schvalované Radou HMP. V roce 2026 bylo podpořeno 56 příjemců: 6 v části schvalované Zastupitelstvem HMP a 50 v části schvalované Radou HMP. Počty příjemců jsou stanoveny podle unikátních IČO; jedna organizace mohla získat podporu na více projektů. Struktura podpory je výrazně koncentrovaná: Junák je příjemcem téměř poloviny celkového objemu programu, což souvisí s velikostí organizace a počtem aktivních členů. Nejvýraznějším pohybem mezi roky 2025 a 2026 je přechod České tábornické unie pod hranici 1 mil. Kč – organizace se přesunula z části schvalované Zastupitelstvem do části schvalované Radou HMP, kde obdržela 985 000 Kč.

Organizace	2024 Kč	2025 Kč	2026 Kč	25→26
Junák – český skaut, kraj Praha, z. s.	21 669 400	22 406 750	21 946 500	–2,1 %
Pionýr, z. s. – Pražská organizace Pionýra	5 417 800	5 180 300	5 404 600	+4,3 %
SH ČMS – Měst. sdružení hasičů hl. m. Prahy	2 820 400	2 863 350	3 170 900	+10,7 %
SMOP ČSOP	1 519 100	1 633 200	1 737 200	+6,4 %
KONDOR Konfederace nezávislých	1 256 400	1 161 600	1 316 700	+13,4 %
Česká tábornická unie – VRO Praha	1 060 100	1 186 600	985 000 ¹⁸	→ RHMP
Asociace TOM ČR, KR Praha	1 015 200	1 091 350	1 160 500	+6,3 %
Celkem organizace nad 1 mil. Kč (ZHMP)	34 758 400	35 523 150	34 736 400	–2,2 %

18 Česká tábornická unie v roce 2026 klesla pod hranici 1 mil. Kč a je evidována v části schvalované Radou HMP; přidělená dotace činila 985 000 Kč.

5.1.8 Analýza zamítnutých žádostí

Přílohy č. 3 k usnesením Rady HMP za roky 2024–2026 evidují žádosti, kterým nebylo vyhověno – včetně zdůvodnění. Za sledované období jde celkem o 256 zamítnutých žádostí od 69 unikátních žadatelů identifikovaných podle IČO.

Rok	Počet zamítnutých žádostí	Celkový objem požadavků
2024	103	5 832 575 Kč
2025	89	4 348 804 Kč
2026	64	4 007 330 Kč

Zamítnuté žádosti se dělí do dvou skupin.

Formální a administrativní důvody zahrnují chybějící elektronický podpis nebo podání mimo elektronický formulář, neúplný výpis skutečných majitelů a překročení limitu ročního účastnického poplatku. Limit činil 3 000 Kč; pro rok 2026 byl zvýšen na 4 000 Kč. Další zamítnutí souvisela s chybami v identifikaci žadatele.

Věcné důvody zahrnují: neprokázanou pravidelnou celoroční činnost s dětmi a mládeží (2024: 18×, 2025: 17×, 2026: 14×), sportovní nebo komerční zaměření neslučitelné s podmínkami programu (2024: 9×, 2025: 3×, 2026: 6×) a stanovy nebo zakládací listinu, které neobsahují práci s dětmi a mládeží jako primární předmět činnosti (2024: 15×, 2025: 5×, 2026: 5×).

Část organizací žádá opakovaně a opakovaně neuspěje – buď ze stejných formálních důvodů, nebo proto, že charakter jejich činnosti neodpovídá podmínkám programu. Například jedna organizace neuspěla v roce 2024 šestkrát, v 2025 osmkrát a v 2026 šestkrát. To naznačuje, že zpětná vazba směrem k neúspěšným žadatelům nemusí být vždy dostatečně účinná.

V evidovaných důvodech zamítnutí převažuje kombinace administrativních pochybení a věcného nesouladu žádosti s podmínkami programu. Administrativní důvody se v čase proměňují – od technických chyb při podání (2024) k limitu účastnického poplatku (2025) –, zatímco věcné důvody jsou stabilnější. Z těchto dat však nelze dovodit, že omezené finanční prostředky nejsou bariérou pro potenciální žadatele nebo pro rozsah podpory úspěšných projektů; přílohy zachycují pouze důvody zamítnutí podaných žádostí. Opakující se neúspěšní žadatelé mohou potřebovat aktivnější poradenství a srozumitelnější komunikaci podmínek.

Část pravidel může představovat obtížně překonatelnou bariéru zejména pro menší a nově vznikající organizace. Příkladem je podmínka sídla v Praze, která může vyloučit spolek působící na území Prahy a sousedního kraje. Vedle aktivnějšího poradenství pro žadatele proto stojí za zvážení také úprava vstupních podmínek tak, aby nevylučovaly organizace, jejichž činnost prokazatelně slouží pražským účastníkům.

5.1.9 Hlavní zjištění

Program podpory využití volného času dětí a mládeže představuje stabilní a objemově významný nástroj podpory dobrovolnických aktivit v Praze. Za sledované období 2024–2026 se celkový objem programu pohyboval okolo 44–46 mil. Kč ročně, přičemž dominují dvě opatření – tábory mimo Prahu (II/a) a provoz kluboven (I/a), která dohromady tvoří přibližně 60 % celkového objemu.

Konstrukce programu je výrazně orientována na financování konkrétních aktivit. Mzdy a platy obecně nejsou způsobilé, avšak Opatření II/b připouští ostatní osobní náklady lektorů příměstských táborů a v Opatření III mohou ostatní osobní náklady tvořit až třetinu rozpočtu projektu. Program tedy personální výdaje nevyklučuje úplně, neposkytuje však stabilní a průřezovou podporu koordinace a organizačního zázemí. Program zároveň pokrývá jen určitou výšeč dobrovolnictví. Je vázán na práci s dětmi a mládeží ve volném čase, takže dobrovolnické aktivity zaměřené na jiné cílové skupiny – například na seniory – z něj podpořit nelze. Organizace na to upozorňovaly i v otevřených odpovědích dotazníkového šetření. Evidence zamítnutých žádostí za roky 2024–2026 ukazuje časté administrativní a věcné důvody neúspěchu, sama však nevypovídá o tom, zda jsou finance bariérou pro potenciální žadatele nebo pro rozsah podpory schválených projektů. Výrazná koncentrace podpory – dotace přidělené organizaci Junák – český skaut tvořily přibližně 47–50 % celkového objemu – ukazuje, že program ve značné míře využívají velké etablované organizace s rozsáhlou členskou základnou a administrativní kapacitou.

Analýza zároveň ukazuje několik oblastí, které program nepokrývá. Chybí cílená podpora zastřešujících (celopražských a celostátních) struktur organizací, podpora účasti v soutěži Mládež kraje a podpora administrativního a provozního zázemí spolků (mzda účetní, nájem kanceláře). Sazba 50 Kč na osobu u krátkodobých akcí mimo Prahu (Opatření IV) pokrývá jen dílčí část nákladů na tyto výjezdy; zůstává tak otázkou, jakou roli v celkovém financování těchto aktivit dotace fakticky hraje.

5.2 Financování z odboru sociálních věcí a zdravotnictví – dobrovolnictví v Programu v oblasti rodinné politiky (OSZ MHMP)

5.2.1 Struktura opatření a jeho vývoj

V roce 2024 figurovalo dobrovolnictví jako Opatření IV. s pěti aktivními příjemci; jeho tehdejší vymezení zahrnovalo podporu vzdělávání dobrovolníků, mentoringové dobrovolnictví

v rodině a podporu dětí a mladých dospělých opouštějících ústavní výchovu a pěstounskou péči. Od roku 2025 byl program restrukturalizován: dobrovolnictví bylo přeřazeno pod Opatření III. a jeho tematický záběr byl zpřesněn a zúžen na tři pilíře – mentoringové dobrovolnictví v rodině, podporu dětí odcházejících z ústavní výchovy a pěstounské péče, a dobrovolnictví seniorů v mezigeneračních aktivitách. Právě dobrovolnictví seniorů bylo od roku 2025 nově a explicitně ukotveno přímo v opatření – ve vyhlášení pro rok 2024 tento pilíř ještě nefiguroval. Změna se projevila jak v okruhu podpořených organizací, tak v celkovém objemu alokovaných prostředků.

5.2.2 Finanční přehled podpory dobrovolnictví 2024–2026

Celkový objem prostředků alokovaných v rámci opatření Podpora dobrovolnictví vykazuje ve sledovaném období výrazně stoupající tendenci. Ze 4,51 mil. Kč v roce 2024 vzrostl na 6,52 mil. Kč v roce 2025 a 6,98 mil. Kč v roce 2026, což představuje celkový nárůst o 54,8 % mezi roky 2024 a 2026. Celkový objem Programu v oblasti rodinné politiky činil 43 mil. Kč v letech 2024 a 2025 a 38 mil. Kč v roce 2026.

Podíl opatření dobrovolnictví na celkovém Programu tak vzrostl z 10,5 % v roce 2024 na 15,2 % v roce 2025 a 18,4 % v roce 2026.¹⁹

Rok	Opatření	Podpořené projekty	Podpora dobrovolnictví	Celý program rodinné politiky	Podíl	Deklarované hodiny
2024	IV	5	4 510 000 Kč	43 000 000 Kč	10,50 %	údaj nebyl ve srovnatelné podobě uveden
2025	III	7	6 517 000 Kč	43 000 000 Kč	15,20 %	14 900
2026	III	7	6 983 000 Kč	38 000 000 Kč	18,40 %	14 470

19 Hodnoty jsou součtem dotací přidělených v daném opatření podle usnesení ZHMP č. 10/15 a usnesení RHMP č. 84 ze dne 22. 1. 2024, usnesení ZHMP č. 20/15 ze dne 23. 1. 2025 a usnesení ZHMP č. 30/19 ze dne 22. 1. 2026; zahrnují dotace nad 1 mil. Kč i pod tuto hranici.

5.2.3 Přehled podpořených programů a jejich kontinuita

V rámci sledovaného období bylo financováno celkem osm dobrovolnických programů realizovaných osmi organizacemi. Počet podpořených projektů se zvýšil z pěti v roce 2024 na sedm v roce 2025 a na této úrovni zůstal také v roce 2026.

Čtyři programy byly podpořeny ve všech třech sledovaných letech 2024–2026: Program Pět P (HESTIA), „Ve dvou se to lépe táhne“ (LATA), HOST – dobrovolnická práce s rodinou (HoSt Home-Start ČR) a Patron (Liga otevřených mužů). Tyto projekty představují stabilní jádro podpory dobrovolnictví z programu OSZ MHMP a pokrývají mentoring dětí a mladých lidí, dobrovolnickou podporu ohrožených rodin a patronské provázení mladých dospělých opouštějících ústavní výchovu.

Program Dobrovolnictví seniorů v mezigeneračních aktivitách organizace Mezi námi byl do opatření dobrovolnictví nově zařazen od roku 2025. Šlo o formální reorganizaci: dříve byl zahrnut v rámci širšího projektu Mezigenerační aktivity (Opatření I.), v roce 2025 byl vzhledem k úpravě podmínek Opatření III. podán samostatně.

Od roku 2025 do opatření vstupuje také Letokruh, z. ú., s projektem Dobrovolnictví zralého věku (661 tis. Kč v roce 2025, 935 tis. Kč v roce 2026) – tedy organizace, která zároveň plní roli Regionálního dobrovolnického centra Praha (viz kap. 4.2).

Program Patron získal 440 tis. Kč v roce 2024, 328 tis. Kč v roce 2025 a 196 tis. Kč v roce 2026. V letech 2024 a 2025 čerpala podporu rovněž Diakonie ČCE – středisko Praha s programem Dobrovolníci v rodinách a v roce 2026 nově Mumraj z. s. s projektem Senioři dobrovolníci v Mumraji.

5.2.4 Typologie podpořených dobrovolnických modelů

MENTORINGOVÉ A PATRONSKÉ PROGRAMY. Projekt „Patron“ (Liga otevřených mužů) cílí specificky na mladé dospělé opouštějící zařízení ústavní výchovy a je podporován kontinuálně v celém sledovaném období 2024–2026. Jde o patronský program – dobrovolníci (patroni a patronky) pomáhají při přechodu do samostatného života, nikoliv skrze vrstevnický vztah, ale spíše jako starší průvodci.

VRSTEVNICKÉ PROGRAMY. „Ve dvou se to lépe táhne!“ (LATA) staví na věkovém profilu dobrovolníků – jsou to zejména mladí lidé, kteří jako vrstevníci provázejí děti a dospívající. Blízký věk dobrovolníků může usnadňovat navázání vztahu a nabídnout mladším účastníkům dosažitelný pozitivní vzor. Program funguje pod metodickým vedením organizace a zahrnuje skupinové aktivity i individuální schůzky.

MEZIGENERAČNÍ DOBROVOLNICTVÍ. Dobrovolnictví seniorů organizace Mezi námi představuje typologicky odlišný model. Senioři jako dobrovolníci pravidelně docházejí do mateřských a základních škol, kde předčítají a vedou aktivity. Program kombinuje sociální aktivizaci

seniorů s rozvojem dětí a stanovil si cíl zapojit 75 aktivních mezigeneračních skupin. Organizace Mezi námi rozvíjí také komponentu „Pomáhej“, zaměřenou na praktickou komunitní pomoc.²⁰

5.2.5 Hlavní zjištění

Program v oblasti rodinné politiky financuje skrze dobrovolnické opatření programy, které jsou věcně odlišné od podpory Odboru školství, mládeže a sportu. Program podpory volného času dětí a mládeže financuje zejména infrastrukturu a konkrétní aktivity; mzdy a platy obecně nepřipouští a ostatní osobní náklady umožňuje jen ve vybraných opatřeních. Naproti tomu program OSZ MHMP výslovně pracuje s personálními náklady a výši dotace odvozuje od úvazkového zajištění projektu. Podporuje tak koordinované dobrovolnické programy pracující s ohroženými rodinami, dětmi a seniory pod odborným vedením.

Celkový objem opatření vzrostl ve sledovaném období o 54,8 %, zatímco celkový objem Programu činil 43 mil. Kč v letech 2024 a 2025 a 38 mil. Kč v roce 2026. Rozšířil se také okruh příjemců – z pěti podpořených projektů v roce 2024 na sedm v letech 2025 a 2026 – a zvýšila se rozmanitost podporovaných dobrovolnických programů.

Podpořené programy mají převážně dlouhodobý a koordinovaný charakter. U mentoringového dobrovolnictví program stanoví minimální délku vztahu šest měsíců; další projekty zahrnují mezigenerační a seniorské dobrovolnictví. Financování tak směřuje především ke koordinovaným programům, nikoli k jednorázovým akcím. Mezi příjemce podpory ve sledovaném období patří HESTIA – Centrum pro dobrovolnictví (Program Pět P), Mezi námi (Dobrovolnictví seniorů), LATA (Ve dvou se to lépe táhne), Letokruh (Dobrovolnictví zralého věku), HoSt Home-Start ČR (HOST – dobrovolnická práce s rodinou), Liga otevřených mužů (Patron), Diakonie ČCE – středisko Praha (Dobrovolníci v rodinách) a Mumraj (Senioři dobrovolníci v Mumraji). Přílohy usnesení u těchto projektů evidují také počet dobrovolnických hodin, z něhož se odvozuje strop dotace: za rok 2025 jde dohromady o 14 900 hodin a za rok 2026 o 14 470 hodin.²¹

Celkový objem Programu podpory využití volného času dětí a mládeže nelze vykládat jako přímou podporu dobrovolníků. Převážná část prostředků směřuje na aktivity pro děti a mládež, náklady spojené s jejich účastí, provoz a opravy kluboven nebo materiální vybavení. Za položku, která se cílené podpoře dobrovolnických kapacit přibližuje nejvíce, lze považovat Opatření V zaměřené na vzdělávání pracovníků: v letech 2024–2026 na ně bylo

20 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Výsledková příloha Programu v oblasti rodinné politiky pro rok 2024, projekt Mezigenerační aktivity organizace Mezi námi: hodnota 75 je uvedena jako cílový počet aktivních mezigeneračních skupin, nikoli jako vykázaný výsledek za rok 2025.

21 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Program v oblasti rodinné politiky pro rok 2026, Opatření III – Podpora dobrovolnictví, s. 6; výsledkové přílohy Programu v oblasti rodinné politiky pro roky 2025 a 2026.

vynaloženo 0,89 mil., 0,94 mil. a 1,12 mil. Kč. Společně s opatřením OSZ MHMP zaměřeným na koordinované dobrovolnické programy tak užší objem podpory v analyzovaných dotačních opatřeních HMP dosahoval přibližně 5,40 mil. Kč v roce 2024, 7,46 mil. Kč v roce 2025 a 8,10 mil. Kč v roce 2026. Tyto částky financují především vzdělávání, koordinaci a odborné a organizační zajištění dobrovolnických programů.

5.3 Státní zdroje financování dobrovolnictví

Vedle pražských programů popsaných výše je dobrovolnictví podporováno z řady státních zdrojů. Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030 při svém schválení označila tuto podporu za roztržštěnou, nedostatečně koordinovanou a spíše nedostatečnou. Z centrální úrovně se až na výjimky nepodporuje samotný výkon dobrovolnictví, ale nejčastěji pouze možnost započítat dobrovolnickou činnost do spolufinancování dotovaných projektů.²²

Ministerstvo vnitra je gestorem zákona o dobrovolnické službě a poskytuje dotace akreditovaným programům z titulu Rozvoj dobrovolnické služby. Od roku 2025 zároveň zavedlo pravidelnou podporu fungování regionálních dobrovolnických center; pro tuto oblast je každoročně vyčleněno 7 mil. Kč. Na základě akčního plánu koncepce na léta 2025–2027 byla ustavena také Rada dobrovolnictví, která poprvé zasedla v červnu 2026.²³

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje mládežnické organizace dotačními výzvami a spravuje (přes Dům zahraniční spolupráce) program Evropský sbor solidarity.

Ve výzvě MŠMT Práce s dětmi a mládeží pro rok 2026 lze práci dobrovolníků zahrnout do vlastního podílu spolufinancování nejvýše do 10 % celkových nákladů projektu, a to sazbou maximálně 200 Kč za hodinu. Podmínkou je průkazná evidence odpracované činnosti.²⁴

Ministerstvo práce a sociálních věcí podporuje dobrovolnictví v rámci OP Zaměstnanost+ a v oblasti aktivního stárnutí.

Ministerstvo kultury umožňuje v některých programech vykazat hodnotu dobrovolnictví ve spoluúčasti a podporuje dobrovolníky v knihovnách, muzeích a galeriích.

Ministerstvo zdravotnictví provozuje samostatný program dobrovolnictví ve zdravotnictví. Údaje o činnosti těchto programů se vykazují prostřednictvím ÚZIS; v roce 2023 bylo evidováno přibližně 57 tisíc dobrovolnických hodin.²⁵

Dobrovolnictví podporují i Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zahraničních věcí (rozvojové a humanitární programy, Dobrovolníci OSN).

Na evropské úrovni je klíčový program Evropský sbor solidarity, jehož finanční krytí pro období 2021–2027 činí 1,009 mld. eur v běžných cenách.²⁶

Koncepce při svém schválení upozorňovala na absenci stabilního zdroje pro dlouhodobé financování regionálních dobrovolnických center. Od roku 2025 však Ministerstvo vnitra zavedlo jejich pravidelnou dotační podporu; další vývoj bude potřeba hodnotit podle stability a výše této podpory v následujících letech.

22 MINISTERSTVO VNITRA ČR. Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025, s. 41; přehled možností financování na s. 37–38.

23 MINISTERSTVO VNITRA ČR. Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu v rámci Programu podpory fungování Regionálních dobrovolnických center pro rok 2026, s. 1–4; MINISTERSTVO VNITRA ČR. Rozvoji dobrovolnictví v Česku pomůže nová koncepce, nestránkovaný elektronický zdroj; První zasedání Rady dobrovolnictví, 24. 6. 2026, nestránkovaný elektronický zdroj.

24 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Výzva Práce s dětmi a mládeží pro rok 2026, čl. 5.4, s. 6.

25 ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. Roční výkaz E (MZ) 1-01 za rok 2023, oddíl V, s. 3–7.

26 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/888 ze dne 20. května 2021, čl. 12.

Závěry a doporučení

V závěrečné kapitole, která dává i doporučení, záměrně zachováváme dvě vzájemně se doplňující roviny. První, ze strany zmocněnce Zastupitelstva hl. m. Prahy pro oblast dobrovolnictví v letech 2023–2026, vychází ze zjištění této zprávy – tj. z vlastního dotazníkového šetření a z rozboru pražských dotačních programů – a směřuje k Hlavnímu městu a Městským částem, tedy k těm, kdo nastavují podmínky pro dobrovolnictví.

Samostatný prostor dáváme doporučením Regionálního dobrovolnického centra hl. m. Prahy, provozovaného organizací Letokruh, jež vycházejí z každodenní práce s dobrovolníky a organizacemi, které je koordinují. Doplnují tak doporučení o zkušenosti z praxe, kterou dotazník nebo rozbor dotací v plném rozsahu nemohou postihnout.

Tyto dva pohledy se nevyklučují ani nepopírají: naopak propojují perspektivu města se zkušeností dobrovolnického sektoru. Hodna pozornosti je skutečnost, že se shodují na potřebě financovat provozní a koordinační zázemí, posílit dlouhodobou stabilitu organizací a systematictěji propagovat dobrovolnictví.

Jako zmocněnec ZHMP pro oblast dobrovolnictví se soustředím na nastavení podpory, zatímco RDC HMP – Letokruh, z. ú., na podpůrnou infrastrukturu a konkrétní potřeby dobrovolnických programů. Tam, kde doporučení RDC Praha přesahují závěry, které lze přímo odvodit z dat této zprávy, je neslučujeme, což se týká zejména návrhu na vytvoření samostatného dotačního nástroje pro dobrovolnické programy zaměřené na osamělé seniory, který je tu ponechán v plnosti jako samostatný podnět z praxe.

6.1 Doporučení zmocněnce ZHMP pro oblast dobrovolnictví pro hl. m. Prahu

1. FINANCOVAT PROVOZNÍ A KOORDINAČNÍ ZÁZEMÍ DOBROVOLNICKÉ ČINNOSTI

Nejsilněji a opakovaně v odpovědích na dotazníkové šetření zaznívalo, že dotace nepokrývají provozní a koordinační náklady v potřebném rozsahu. V hlavním programu volného času jsou mzdy a platy obecně nezpůsobilé a ostatní osobní náklady jsou možné jen ve vybraných opatřeních. Doporučujeme proto umožnit čerpat malé, předem stanovené procento přidělené dotace na provozní a koordinační náklady spojené s péčí o dobrovolníky. Pro tento krok se v šetření vyslovilo 81 % respondentů.

2. UPEVNIT INSTITUCIONÁLNÍ POZICI DOBROVOLNICTVÍ NA POLITICKÉ I ÚŘEDNÍ ÚROVNI

Oblast dobrovolnictví má nyní (mezi lety 2023–2026) svého zmocněnce ZHMP. Do budoucna je ale žádoucí, aby koordinace dobrovolnictví v Praze byla svěřena konkrétnímu členu Rady HMP. Dobrovolnická agenda je v současnosti rozdělena mezi více radních, více gescí, více odborů, což sice zohledňuje specifika jednotlivých oblastí, ale komplikuje to řešení témat, která jednotlivé gesce přesahují.

Navrhujeme tedy, aby konkrétní člen Rady hl. m. Prahy nesl odpovědnost za koordinaci dobrovolnictví v hl. m. Praze, aby vznikla a začala pracovat Komise RHMP pro oblast dobrovolnictví a aby na úřední úrovni bylo určeno jednoznačné kontaktní místo pro organizace pracující s dobrovolníky. Tyto tři věci by zlepšily podporu dobrovolnictví v hl. m. Praze, spolupráci HMP se státem a institucemi, jež se dobrovolnictvím zabývají, stejně jako koordinaci dobrovolnictví napříč odbory v rámci MHMP.

3. POSÍLIT PORADENSTVÍ PRO ŽADATELE

Analýza zamítnutých žádostí ukazuje, že se opakují neúspěšní žadatelé a že je významný podíl formálních a administrativních pochybení. Část organizací vnímá hodnoticí kritéria jako méně přehledná. Zacílené poradenství a srozumitelnější komunikace podmínek získání dotací by mohly snížit počet zamítnutých žádostí.

4. PODPOŘIT ZÁZEMÍ, NEJEN AKTIVITY

Program volného času je konstruován hlavně na financování konkrétních aktivit, nikoli na péči o dobrovolnické zázemí (účetní, koordinátor). Samostatné vzdělávání pracovníků (kurz hlavního vedoucího; kurz zdravotníka zotavovacích akcí atd.) podporuje „Opatření V“ tohoto programu, ale nábor dobrovolníků či vedoucích, jejich průběžná koordinace nebo tak důležitá věc, jako je supervize, nejsou podporovány vůbec. Doporučujeme proto posílit stabilitu organizací tím, že se podpoří nábor a propagace dobrovolnictví, průběžné vzdělávání, koordinace a supervize.

6.2 Doporučení zmocněnce ZHMP pro oblast dobrovolnictví pro městské části

1. ZMAPOVAT SI DOBROVOLNICTVÍ A POSKYTNOUT SOUČINNOST

Doporučujeme městským částem bez ohledu na jejich velikost, aby pod metodickým vedením HMP zmapovaly organizace a dobrovolnickou činnost na svém území a nabídly organizacím alespoň základní součinnost.

2. PODPOŘIT DOBROVOLNICTVÍ UDRŽITELNOU FINANČNÍ ČÁSTKOU

Na základě zmapování dobrovolnické činnosti doporučujeme každé městské části definovat za pomoci komunitního plánování nebo jiného koordinačního postupu udržitelnou podporu dobrovolnictví. Výsledky našeho šetření ukazují, že čtvrtina organizací (25 %) není podporována žádnou městskou částí – těmto organizacím je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

3. PROPAGOVAT, POSKYTOVAT ZVÝHODNĚNÝ NÁJEM ČI DROBNÉ GRANTY

Posílit nepřímou podporu dobrovolnických organizací, které prokazatelně přispívají k veřejně prospěšným cílům města, například prostřednictvím:

/ zvýhodněného nájmu nebytových prostorů

/ propagace v místním tisku a na oficiálních sociálních sítích

/ drobné grantové podpory.

6.3 Doporučení ředitelky Regionálního dobrovolnického centra Praha pro další rozvoj dobrovolnictví v Praze

Dobrovolnictví v hlavním městě Praze se dlouhodobě rozvíjí a představuje významnou součást občanské společnosti. Zkušenosti Regionálního dobrovolnického centra Praha i zapojených organizací ale ukazují, že existuje několik oblastí, jejichž systematická podpora by mohla významně přispět k dalšímu rozvoji dobrovolnictví a naplnění strategických cílů hlavního města v oblasti komunitního života, sociální soudržnosti a aktivního stárnutí.

1. POSÍLENÍ PODPORY STŘEŠNÍCH A PODPŮRNÝCH ORGANIZACÍ

Vedle přímé podpory dobrovolnických programů je důležité systematicky podporovat také organizace, které vytvářejí zázemí pro rozvoj dobrovolnictví jako celku. Regionální dobrovolnické centrum a další střešní organizace zajišťují metodickou podporu, vzdělávací koordinátorů, síťování organizací, odborné poradenství, propagaci dobrovolnictví i spolupráci s veřejnou správou. Jejich činnost přináší multiplikační efekt – podporou jedné organizace se posilují desítky dalších subjektů a stovky dobrovolníků.

2. ROZVOJ PARTNERSTVÍ PŘI PROPAGACI DOBROVOLNICTVÍ

Povědomí veřejnosti o možnostech dobrovolnického zapojení je stále nižší, než jak by odpovídalo potřebám organizací. Významným přínosem by bylo intenzivnější zapojení hlavního města do propagace dobrovolnictví prostřednictvím vlastních komunikačních kanálů, kampaní a veřejných akcí. Příkladem dobré praxe jsou Dny dobrovolnictví, které každoročně představují široké veřejnosti pestrou škálu dobrovolnických příležitostí a propojují neziskové organizace, městské části, školy, firmy i obyvatele Prahy. Aktivnější komunikační,

případně finanční podpora těchto akcí ze strany hlavního města může významně přispět ke zvýšení zájmu veřejnosti o dobrovolnictví a posílení pozitivního obrazu dobrovolníků ve společnosti.

3. POSÍLENÍ PODPORY DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ PRO OSAMĚLÉ SENIORY

V souvislosti s demografickým vývojem a postupným stárnutím populace bude jednou z klíčových výzev hlavního města podpora zdravého a aktivního stárnutí, prevence sociální izolace a posilování komunitní péče. Vedle rozvoje sociálních a zdravotních služeb je nezbytné věnovat systematickou pozornost také dobrovolnickým programům, které přinášejí osamělým seniorům pravidelný lidský kontakt, podporují jejich psychickou pohodu a pomáhají jim déle setrvat v přirozeném prostředí.

Musíme odlišit dva různé typy programů. Dotační tituly Hl. m. Prahy dnes podporují seniory v roli dobrovolníků – tedy mezigenerační aktivity, v nichž senioři docházejí do škol a rodin. Chybí naopak nástroj zaměřený na dobrovolníky, kteří docházejí za seniory: na pravidelnou individuální podporu osamělých seniorů v domácím prostředí a v pobytových sociálních službách. Právě tuto mezeru organizace v otevřených odpovědích opakovaně pojmenovaly. Dobrovolníci docházející za seniory do jejich domácností nebo pobytových zařízení sociálních služeb nenahrazují odbornou péči. Přinášejí však něco, co žádná profesionální služba v současné době neposkytne v potřebném rozsahu: čas, lidskou blízkost, přátelství, možnost sdílení a pravidelný zájem o druhého člověka. Právě tyto vztahy významně přispívají k prevenci osamělosti, ztráty sociálních kontaktů i psychických obtíží, které jsou ve vyšším věku stále častější.

Organizace realizující tyto programy ale po personální i odborné stránce zajišťují jednu z **nejnáročnějších forem organizovaného dobrovolnictví**. Málokdo z přímo nezainteresovaných si uvědomuje, co každému dobrovolnickému vztahu předchází:

/ pečlivý nábor a výběr vhodného dobrovolníka

/ ověření jeho předpokladů, individuální pohovor a proškolení

/ administrativní zajištění, pojištění, uzavření smluv

/ a v neposlední řadě citlivé propojení s konkrétním seniorem.

Následně je nezbytné dobrovolníka dlouhodobě podporovat prostřednictvím koordinace, supervizí, průběžné komunikace i řešení vznikajících situací. Kvalita těchto programů proto stojí především na profesionální práci koordinátorů dobrovolníků.

Přestože význam dobrovolnictví v péči o osamělé seniory bude v následujících letech s vysokou pravděpodobností dále narůstat, **v současné dotační struktuře hlavního města Prahy dosud chybí specifický nástroj zaměřený na podporu těchto dobrovolnických programů.** Organizace proto financují jejich koordinaci z jiných dotačních titulů, které často nereflektují skutečné personální a organizační nároky této činnosti.

S ohledem na demografický vývoj proto doporučujeme vytvoření samostatného dotačního nástroje na podporu dobrovolnických programů pro seniory, zejména programů realizovaných v domácím prostředí a pobytových sociálních službách. Takový krok by významně přispěl k naplňování strategických cílů hlavního města v oblasti zdravého a aktivního stárnutí, prevence sociálního vyloučení, rozvoje komunitní péče a posilování sociální soudržnosti.

Příloha 1: Použité zdroje a podklady

Právní předpisy

Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/888 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Evropský sbor solidarity a zrušují nařízení (EU) 2018/1475 a (EU) č. 375/2014. Úřední věstník Evropské unie, L 202, 8. 6. 2021, s. 32–54.

Koncepční a odborné zdroje

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce rozvoje dobrovolnictví v České republice do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025. Dostupné z: <https://mv.gov.cz> [cit. 17. 8. 2026].

HRUŠKA, Lubor; HAMANOVÁ, Jana a kol. Statisticko-sociologické šetření v oblasti dobrovolnictví: výzkumná zpráva 0.1. Ostrava: ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, 2022. Šetření realizováno v roce 2021.

RADA DĚTÍ A MLÁDEŽE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Zpráva o dobrovolnictví v hl. m. Praze. Praha: RDMP, 2023.

Statistické zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Satelitní účet neziskových institucí: výsledky za rok 2023. Praha: ČSÚ, 2025. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/satelitni-ucet-neziskovych-instituci> [cit. 17. 8. 2026].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Satelitní účet neziskových institucí: výsledky za rok 2024. Praha: ČSÚ, 2026. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/satelitni-ucet-neziskovych-instituci> [cit. 17. 8. 2026].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Hodnota dobrovolnické práce se opět zvýšila. Statistika & My. Praha: ČSÚ, 15. 4. 2026. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/hodnota-dobrovolnicke-prace-se-opet-zvysila> [cit. 17. 8. 2026].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Dobrovolnictví v hl. m. Praze: přehledové tabulky za rok 2023. Praha: ČSÚ, 2026. Tabulky tvoří samostatnou přílohu této zprávy.

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. Roční výkaz o činnosti poskytovatele zdravotních služeb E (MZ) 1-01 za rok 2023: dobrovolnické programy. Praha: ÚZIS ČR, 2024.

Dotační programy hl. m. Prahy a jejich výsledky

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Program podpory využití volného času dětí a mládeže pro rok 2026. Vyhlášen usnesením Rady HMP č. 1567 ze dne 21. 7. 2025, včetně příloh.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Výsledky grantového řízení v oblasti volného času dětí a mládeže za rok 2024: přílohy k usnesení Zastupitelstva HMP č. 13/19 ze dne 18. 4. 2024 a k usnesení Rady HMP č. 618 ze dne 8. 4. 2024.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Výsledky grantového řízení v oblasti volného času dětí a mládeže za rok 2025: přílohy k usnesení Zastupitelstva HMP č. 23/26 ze dne 24. 4. 2025 a k usnesení Rady HMP č. 686 ze dne 7. 4. 2025.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Výsledky grantového řízení v oblasti volného času dětí a mládeže za rok 2026: přílohy k usnesení Zastupitelstva HMP č. 32/28 ze dne 26. 3. 2026 a k usnesení Rady HMP č. 442 ze dne 9. 3. 2026.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Program v oblasti rodinné politiky pro roky 2024, 2025 a 2026, včetně vyhlášení a výsledkových příloh k usnesení Zastupitelstva HMP č. 10/15 a usnesení Rady HMP č. 84 ze dne 22. 1. 2024, k usnesení Zastupitelstva HMP č. 20/15 ze dne 23. 1. 2025 a k usnesení Zastupitelstva HMP č. 30/19 ze dne 22. 1. 2026.

Uvedené dokumenty jsou dostupné z: <https://praha.eu> [cit. 17. 8. 2026].

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA. Účetní data o plnění rozpočtu hl. m. Prahy, účetní roky 2019–2024: interní akce 0096123 – granty využití volného času dětí a mládeže, položka 2229 (ostatní přijaté vratky transferů). Praha: Magistrát hl. m. Prahy. Dostupné z aplikace Cityvizor: <https://cityvizor.praha.eu> [cit. 18. 8. 2026].

Dotační programy státní správy

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu podpory fungování Regionálních dobrovolnických center pro rok 2026. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Výzva Práce s dětmi a mládeží pro rok 2026. Praha: MŠMT, 2025.

Dobrovolnická centra poskytovatelů zdravotních služeb

VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE. Výroční zpráva Centra dobrovolných aktivit VFN v Praze za rok 2025. Praha: VFN, 2026.

FAKULTNÍ NEMOCNICE V MOTOLE. Dobrovolnické centrum. Dostupné z: <https://www.fnmotol.cz> [cit. 17. 8. 2026].

FAKULTNÍ NEMOCNICE KRÁLOVSKÉ VINOHRADY. Dobrovolnický program. Dostupné z: <https://www.fnkv.cz> [cit. 17. 8. 2026].

PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICE BOHNICE. Dobrovolnictví v PN Bohnice. Dostupné z: <https://bohnice.cz/o-nemocnici/dobrovolnictvi/> [cit. 21. 8. 2026].

Příloha 2: ČSÚ: Dobrovolnictví v hl. m. Praze
(přehledové tabulky za rok 2023)

Organizátor dobrovolnické činnosti dle pohlaví Hl. m. Praha, 2. pololetí 2023 (v tis.)

Organizátor	muži	ženy	celkem
Pracoviště respondenta	5,3	8,7	14,1
Nezisková/charitativní/církevní organizace, spolek, klub, zdravotnické či sociální zařízení	22,4	41,2	63,6
Státní či obecní organizace (kraj, starosta, obec)	13,2	11,8	25,0
Jiná organizace	2,4	3,7	6,0
Neformální společenství lidí/komunita, zejména v okolí či obci	6,6	12,2	18,9
Osoba, které jste pomáhal/a	20,9	20,1	41,0
Vy sám/a	34,2	47,8	82,0
Jiná osoba	4,5	6,1	10,6
Celkem	109,5	151,7	261,1

pozn. Údaje menší než 3,0 tis. mají nízkou spolehlivost

Frekvence dobrovolnické činnosti dle pohlaví Hl. m. Praha, 2. pololetí 2023 (v tis.)

Frekvence	muži	ženy	celkem
Každý den	0,3	1,9	2,2
Každý týden	14,7	30,6	45,3
Každý měsíc	16,7	16,8	33,5
Nepravidelně	77,7	102,4	180,1
Celkem	109,5	151,7	261,1

pozn. Údaje menší než 3,0 tis. mají nízkou spolehlivost

Oblast dobrovolnické činnosti dle pohlaví Hl. m. Praha, 2. pololetí 2023 (v tis.)

Oblast dobrovolnické činnosti	muži	ženy	celkem
Sport, pohybové aktivity	8,3	6,6	14,9
Péče o zdraví	2,4	7,1	9,5
Sociální péče	21,3	56,7	78,0
Kultura a ochrana památek	5,1	5,9	11,0
Obhajoba lidských práv, menšin, politické aktivity	0,6	0,6	1,3
Rozvoj obce, místních komunit, sousedská výpomoc	22,7	18,9	41,6
Životní prostředí, ochrana živočichů a rostlin, ekologie, péče o zvířata	29,0	28,4	57,4
Mimořádné události, humanitární oblast a rozvojová spolupráce	9,4	9,1	18,6
Vzdělávání, mimoškolní činnost	10,4	17,9	28,3
Náboženství	0,2	0,5	0,7
Celkem	109,5	151,7	261,1

pozn. Údaje menší než 3,0 tis. mají nízkou spolehlivost

Magistrát hlavního města Prahy

Mariánské náměstí 2/2

110 00 Praha 1

praha.eu

